

MB
203.427

Konczek József

A TÁJJAL MARADTAM

Konczek József
A TÁJJAL MARADTAM

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

EZ A KÖNYV
A NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM
TÁMOGATÁSÁVAL JELENT MEG

© Konczek József
© Hét Krajcár Kiadó

A VERSEKET KISS BENEDEK VÁLOGATTA

A CÍMLAPON:
SZINYEI MERSE PÁL: PIPACSOK A MEZŐN

KONCZEK JÓZSEF PORTRÉJÁT (A HÁTLAGON)
VEREBÉLYI GIZELLA KÉSZÍTTETTE

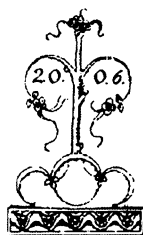
ISBN: 963 9596 10 8

Hét Krajcár Kiadó, Budapest, 2006
Felelős kiadó: Benke László
Tördelte: Benke Attila
Készült a Séd nyomdában, Szekszárdon
Felelős vezető Katona Szilvia

Koncsek József
A TÁJJAL MARADTAM

VERSEK 1962-2002

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

HÉT KRAJCÁR KIADÓ

MB 203.427

2006.

HAGYOMÁNY

*Mária barna
mosolya takarja,
bújik az, tudom én,
pitvarba, patvarba.*

*Magdolna csendes,
kézfogása száraz.
Szólsz tekintetemhez?
Éjfeli villám az.*

*Veronika fénylő
arcokat találhat,
csuromvizes kendőjéből
kisbattyut csinálgat.*

*Julianna ékes
csillagokat őriz,
nem szól az éghez,
csak a zöld mezőhöz.*

EGY HŰVÖS RÉTEN

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

TÁJ

Röppenő fűrek sóhajtásnyi rétek parázsvirágok hazája
Dombjaid elé morzsolt eső pereg
Gyerekkori völgy fölött küllős margaréta körhintái szállnak
langyos eső csap arcomba Ázott meleg
mezőkön csikók legelnek sörényükbe szúr a fény
fölhevült kövek döcögnek vízre
konyhakertekben
az égerfák alatt
és ahol elfordul az ég mákgubók törékeny fogaskerekén
mint karórám számlapja átdereng az éjszakán a nap
Ott bódító kígyóhagymák nyílnak családos krumplibokor
hajladozik a szélben vakondtúrás robban
zöldborsó végvári katonasága lövöldöz és az erdő
kiáltást sodor
vérzik a futórózsa széles patakokban
Már mindig hallom zúgni az erdőt
Nyirkos ösvényeken tejeskannák kocódnak össze
Felnőtt
éveim mint legelésző csikók úgy széledtek széjjel az őszben

Köves utcákon járok Lábdobbantásom tüzet csíhol
fűrek is röppennek a szem erre-arra kaszál
bokros fények alatt mint ott az a krumplibokor
megköt bennem haragtalan izzással egy emberi táj

ESŐ ALATT ÁLLÓ ERDŐ

Sokágú fény kibomlik, épül, csápol,
már vízcseppekkel kavardul a zöld szag,
porló rögökre könnyű távolságból
felhő tolódik, nyerssé az is omlik.
Sárig legázolt nyomon bóklásznak
csutka lovak, hogy elkerítsék
az erdőalj korhadék-televényt,
s kerékvás rajzol egyenes szegélyt
egy hűvös réten. Fölötte – tető nincs.

1968

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

HÉJAKÚTMÁCSONYA

Én azt mondom, hogy nem nagyon csúnya
fickó e gaz héjakútmácsonya.
Mint elátkozott gyom, szikár szabadlegény,
amint itt lengedez az országút felén.

Lám, szűk gallérja épp' olyan szoros,
mint régen fön­n a szé­l­lel má­moros
bokázó kedvű cimborák nyakán
a vármegyék kenderkötél-hurokja volt talán.

Azért ő rá se ránt, hogy itt a régi csordakút
körül porviharok kerengenek, s a bőgő barmok porba fúlt
lelkét csak szelek zengetik.

Éjszaka gyertyát gyújt magából,
s énekel nekik.

Országos Széchényi Könyvtár

BAZALTHEGY

Bazalthegy. Lyukacsos kenyérkövek
őrlik a lecsorgó ösvényeket.

Laza porpiramisok.
Homokcsóvák.
Lemezes levelű
cirregő erdő.

Birkák hátán a szél pehelyturbása moccan meg néha,
lenn a bástyák
mellett
ágáló vadzab
méz-sárgát villámlik.

Pikkelyes falu. A gyíkszemű falu.
Tetők, tetők, tetők.
Porhamvas út.

Lapu.

A lapu beforrta az utat, szinte belenőtt.

Legyalult
sziklák.

A szélbe foszlott felhők, mint a janicsárcsapatok rongyai.
A mezőn hűvös árnyék indul, füvek hátán végigsistereg.
Buzogányok nézegetnek. Közrendű sereg.

S a földbeivott koponyakelyhek, a történet, a mondai.

Tapolca, 1962

ALMAFÁK

(V. †)

Magunkat egymássa enni
nem lehet.
Newtonná kellene lenni,
de nem nélküled.

... ugye, kőből a kő
kisirja magát?
Ugye, fűből a fű
kinövi magát?

Ugye, időből az idő
mint az almafák?
Tőből a tő
kigyömi magát.

Dideregsz odakinn?
Lobogok itt belül.
Csak a kél, nem a kín
göndörül, gyönyörül.

KERT ÉS ALKONYAT

Fölhasogatott üveglapok
pallosain vérzik el a nap,
s úgy zúdulnak elő a naptorokból
lézerfegyelmű sugarak,
hogy mégsem véres ez az augusztusi tombolás,
csak topogsz a nyárvégi kertben,
s leszel tocsogás, locsogás,
de ki tudja, mi ez a más,
míg bele nem retten?

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

SZEPTEMBERI VIHAR

Az a szép, amikor minden hajszálzizzenés,
az őszi levelek kezdő sáfrányszín szégyene,
egy szusszanás, egy szösszenés, egy szisszenés
jelzi, hogy mint tündöklő vonat,
megérkezett az óriás zene.

A nádas hegedűvonói felvisonganak,
zongorafutam indul, mint fényes halraj, a túlsó part felől,
a rétek – felizguló, háborgó zöld forgatag,
s amikor fém-üstdobként döndül meg a tótükör,

mint hála száll a pára fölfele,
a zúdulás zsongó sínekre vált,
s beáll az évszak napkoronggal koronázott ünnepe,
mintha feltarthatná a halált.

1982

Országos Széchényi Könyvtár

MIVEL MEGINT...

nyári útvonalakon
mentünk, hol a nagyfolyó a forró délutánban
ezüstösen villogott, én a lehúzott ablakot
a vonaton egész alacsonyra nyomtam le
karral. Vállam erejével.

Jónak látszott az idő.
Minden-esélyes
lett a derűs éjszaka, így robbogásra,
mozdonysikolyokra.

Én a tájjal maradtam sokáig.
Úgy néztem a fényes
tölgyerdőt az ablakon a pálya fölé kihajolva,
a fényt, hogy a folyton előbbre vivő
vasúti kocsiból hol a háztetőket, hol a sziklák
homlokát érintgetik, és lankás bukkanásokkal
folyóm a mélybe múlt.

Vitt már engem
vonat ilyen éjszaka.
A külső képekbe szívódtam.
S hátam mögött csupán a nyelv otthonos beszédzava.
Oda sem figyeltem. El nem téveszthetem.

KÁRÉ MAGDOLNA UDVARA

EMLÉKEZÉS

AZ *ELÉRHETETLEN FÖLD*

LÍRAI ANTOLÓGIA

KÜZDELMEIRE

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

DUNAZUG

A Duna mellől hirtelen
tavasz, nyár, ősz, tél itt terem,

csalános árkok, vízerek,
virág-vadillat fűszerek,

s a fenyőárnyas temetők,
s a kaszálók, a legelők,

a fenőkötokmány, a tok,
s az illatok, az illatok,

a június, hogy kihajol
a terhes hársfaág alól,

mint ízes lány az ablakon,
s hogy szőke csendjét hallgatom.

A júliusba áthajol
a mélyzöld hársfalomb alól

a börzsönyvérű tölgyekig
dagadó tehéntőgyekig,

amikor fenn a dombokon
kondul a nap, mint vaskolomp,

s hol Lénárt Pista nagybottal
zargatja a partoldalt,

és kurjongatva sem leli,
hogy hol vannak tehenei.

Fácánkakas röppen, leszáll,
vad rémületben térdig áll.

És itt jön Szirota Jani,
füttye virágos, hajdani,

ahol domolykók, csíkhalak
bújnak mélyre a víz alatt,

de ügyes kéz, se fűzkesár
azokat ki nem fogja már.

Csak nyáron, mintha nyugalom,
kövekig aszott partokon

mély csönd borít el homlokig.
Fehér ökrökről álmodik

(hol nyíló jázmin suttogás,
virágon dongóbrummogás,

hol körte-kerteken varázs
a vaslevélzöld csillogás.

...És nyári esőzuhogás,
és nyeldeklőn a zubogás,

s hol – vállán elfoszló kabát –)
Makrai bácsi ballag át.

ESŐ

Földlépcsőkön égdarabok,
botlik a fény, tócsa ragyog.

Összetörnek tűfényei,
eső szakad, jég elveri.

Tengeri nő anyátlanul,
bajsa sincs még, s karámba hull.

Jégszemekként pattogtatva
ide zúdul az udvarba.

Ideszisszen az udvarba.
Ráncos tökű farkasalma

összerándul, utánaleng,
s Krisztusarcú búza terem.

Földlépcsőkön égdarabok,
botlik a fény, tócsa ragyog.

Szusszanva a lábnyomokon
bika áll a csapásokon.

Pofájáról ezüstláncon
lelőgnak az imádságok.

Méhkirálynők, szárnyas hangyák
arany tökét körülzsongják.

A BÁBRABLÓK

Üvegfénye tekintetű
aranyszínű rovarokat,

hátrakezű, sanda fejű
bábrablókat hoz a huzat.

Leszállnak az út árkára
szitakötők csődör csáppal,

rügyre, sarjra, zsenge ágra
potrohos zöld mohósággal.

Haj, a tájnak nagy az ára,
ezüst ködben idecsillog,

sajgó szélben lengő árpa
ijedelme egész birtok.

Ijedelmem, riadalmam,
jaj, a kezem, milyen sárga,

ha a vérem belehalna,
becsavarom kisbabának,

gyenge kezem pólyás baba,
övig földben gyalogolok,

erdő, mező se látszana,
s fúlok köldökszínóromon.

UDVAR

Örökké ficáncol a rét,
s a nyársra tűzött jegenyék.

Szigonnyal áll a nádas is,
úgy hajladoz a házakig.

Kerített udvar, almafák,
oroszlánszájú tátikák.

Sövényes udvar oldalán
a szél is oldalogva jár.

Istállóajtó tereli
a köd hízott teheneit.

Katonasapka, nyútt darab
fuldoklik még a fű alatt.

S az emésztetlen indulat
virít, akár a műanyag.

Egy párolgó gyerekbokor
a szérűskert alatt guggol.

Eső szital a házsoron,
esőben titkos láz oson.

Selyemszoknyájú szél susog,
bongnak harangok, városok.

KÁRÉ MAGDOLNA

Vadludak húzzák az eget,
viszik, viszik csontfésűdet.

Húztad hajnaltól a kapát,
befogott semmi az igát.

Gyerekkorom boszorkánya,
vadludaknak királylánya.

Húzza a harang a delet,
húzta az ág életedet.

Ásók, kapák forgolódnak,
nincsen nyugtod birtokodban.

Dél van, éj van, görnyed a hold,
sarlós hátad földig hajol.

De ez a föld, ami kicsi
élet terem, visszaveszi.

Új időt kezd, tejes búzát,
talán nem is emlékszik rád.

A te sorsod örök börtön,
te már többet ne dörömbölj.

Csak a hajad nő ki onnan,
fésült fűben, fűsorokban.

NAGYANYÁM LAKODALMA

Megforgattak, pörögj, csapkodj,
rádadták a nagyharangot.

Ásó, kapa kantározott,
két nagy tükör megpofozott.

Sétáltattak körbe-körbe,
szelet szedtek a kötődbe.

Vezettek a magas házba,
hasig fölvert virágrágya.

Kötöttek a tűzhely elé,
köménymagon, krumplin megélj.

Jobbra-balra járd a csárdást,
fortyantson a barna rántás.

Mosolyod, mint mosott ingek,
bánatodat mindet, mindet

elmulatták, elölelték,
eltáncolták, el is ölték.

Neked csak a zöldséglevél
nyitott meg a tíz gyertyafény.

Rádadták a nagyharangot,
ásó, kapa el is hantolt.

TISZTASÁGOD ELTAKARVA

Sötét szemű hamvas szőlő
sötét szemét mind lerázza,

sötétlucskos színes őszből
kisodródik a csontváza.

Itt a világ peremén, a
vályogházak árnyékában

kinyílt a fodorménta,
most is virít alkonytájban.

Tisztaságát kitakarja
szalmahúzó horgas dárda,

trágyahordó fényes villa,
hegye ragyog meg a szára.

Tisztaságát kitakarja,
szegényszagát nem tagadja.

Szellő motoz a pitvarban.
Miért fénylik szemed alja?

Miért ragyog szemed alja?
Szellő motoz a pitvarban.

Szegénységed kitagadva,
tisztaságod eltakarva.

ANYÁM, ARANY LILIOMSZÁL

Anyám, arany liliomszál,
a Dunába ne ugorjál.

Támaszkodnál két fiadra,
s kezed mellől elriadnak.

Sírdogálsz a konyhagőzben,
ahol füstbe törülköztem.

Mosakszom már harminc éve
rozsdás csapok vasvizében.

Égen járok, földön járok,
nézek rózsát, vadvirágot.

Nézek népdalt, virágmezőt,
galambsírást, védelmezőt.

Nem is ugrom a Dunába,
nem miattad vagyok árva.

Akinek a mezítlába
lyukat éget a sziklába.

Derekamat nagy bajomban
két pálcába támasztottam.

Egyik gyenge, másik nem jó,
égbe hajló, földbe hajló.

APÁM

Ezerszer is elsiratnám,
könnyeim föl nem itatnám.

Elragadta acélsárkány
eget hordott erős vállán.

Táskája, a bádogtáska –
kis koporsó, azt formázza.

Bukdácsoló kicsi csónak?
Sokkal jobb az koporsónak.

Megzörgetik az ablakot,
takaróját rúgja gyorsan,

kitámolyog nagy hajnalon
véres szemmel a vasútra.

Rá várnak mind a vonatok,
sírját rúgja, takaróját,

szólítják őt a hajnalok,
és az én nevemet mondják.

A sínekre én tévedek,
belőlem a jaj kiszakad,

hoznak, apám, hoznak téged
zászló sötét füstje alatt.

KITERÍTVE AZ IFJÚSÁG

Ki az időt kitanulta,
tiszta lapot nyit a múltra,

ámde itt a lehetetlen,
magával is engedetlen

folyamatos jelenidő
mélyén, Rák- és Baktérítő

alatt süti le a szemét.
Ez az a föld, ez az a lét.

Gyerekkorom, férfikorom,
gipsz és liszt és mégis korom.

Csupa porzás, csupa semmi.
Hogyan is bírt felnevelni?

Felnevelni, megtartani,
minden szélbe kitartani.

Mulattatni, el is venni,
minden bajon törvényt nyerni...

...Két iksz-lábú faasztalon
kiterítve az ifjúság.

Körülötte gyertyák, habok,
poharakból kicsap a láng.

ÚGY VACOGTUNK, ÚGY KACAGTUNK

Gyapjasát ki gyakran gyakja,
dobban feszes, friss ünőre,

varázslatos erőshagyma
szagát szívja két tüdőre.

Vállaimban tintás rózsza,
combjaimban kilenc bika.

Merre fordulsz, vére horkant
kamaszkor, a jégfák lila

meseföldjén iramszarvas,
hasogatott, feslő tavak

tükrén agancslomb-hatalmas
növényország, zöld palota?

Bizsergek csak ilyen rohadt
kásahavú szűk utcában,

virágének nő a számra,
hej virágom, hajh, virágom.

Egyszer volt, hogy városvégen,
harmatok közt, salakszagló

fűben letek tettenérten,
úgy vacogtunk, úgy kacagtunk.

VAKÍT A GŐG

Úgy nyíltak rám, mint az ablak,
gőgös fények szemközt csaptak,

homlokomba belemartak,
arcodra is jelet varrtak.

Kezünkkel ha elkaphatnánk,
minden lében megforgatnánk,

mint valami gödrös tóban,
csendes kenderáztatóban,

s nem villogna, vakítana,
tükrökből nem kandítana,

síküvegben, tükörlapban
láthatatlan, foghatatlan,

két bokádhoz úgy forogna,
ropogna és nyuvasztódna,

megfésülnéd, símogatnád,
kisbutának mondogatnád,

mert ha görcsre kötnéd szoknyád,
s lógáznád, mint más a kontyát,

úgy elázna kedvünk habján,
azt se tudná, fiú vagy lány.

HŰVÖS VIZE NYÁRNAK, ŐSZNEK

(EGY KÖZÖS SZERELEM EMLÉKÉRE)

Hűvös vize nyárnak, ősznek,
jártam hozzá, mint az őzek,

vadvirágként hajladoztam,
ráhajoltam, hírbe hoztam.

A hangja is melegített,
hordtam mint a bársonyinget.

Hónaljának álmotája,
karcsú combja, fázós szája...

...Ez a hús víz, ez az élet,
hol megvolt, hol semmivé lett,

hol farsang, hol vakolt képű
selyem álom, hókaékű

képzeletem... Négyütemű
verseim, sok buksi betű...

Mennyi íze nyárnak, ősznek !
Bennem is mind kergetőznek.

Nem is tudom, te se, ő se,
(denaturált idő hőse),

csak a makacs szögsörényes
csikaszkor tiéd, enyém is.

KIKIÁLTÓ-VERSEK

SZÓ-CSODÁK A VÁCI PIACON

(azaz szöveg-reinkarnációk édes egykori beszélt nyelvemen
a gyermekkori 1940-es évek vége felé, amikor a váci piacon
mindenféle árusok hangosan kínálták portékáikat)

A FAKANÁL-ÁRUS

... leáll, föláll, keresztbe' áll,
itt a kanál, a fakanál,
itt a kanál, a fakanál,
markolja meg, jó' kézre áll
kevergetni-kavargatni,
férjeurát pofáncsapni,
mindig azon jár az esze,
mindig azon jár a keze.

Itt a kanál, a fakanál,
kicsit, nagyot bőven tanáll,
veszi ember, veszi asszon,
hogy egyet is ne szalasszon,
veszi legén, veszi leán,
kavargatni igen kíván,
veszi pulya, veszi öreg,
mer' ez úgy áll, mint a cövek,
s kinek kézre nem áll, az a-
zegész stócot vigye haza.

A CSIBEÁRUS

Itt a kotló kiscsibékkee,
nagy szakajtó tíz jércévee,
itt a kotló, ott a kotló,
vigyázz gyerek, belebotló',
s úgy szemezze, komámasszon,
farral künnebb hajógasson.
Itt a kotló, húszat kotlott.
Má' az ágyom belepótlott,
így ez a tíz minn' megmaratt,
lecsipdost' a konyhafalat.

Kokascsibe nincs es közte,
azt a Bodré tépte össze,
másodika kútba fúlott,
harmadika csak eehullott.
Mivel má' nem tizenhárom,
Illyen olcsójér' kínállom.
S ne bámíszkoggy kósza gyerek,
fuss anyóddhol, oszt' vegye meg,
s ki csak kotorgál a kasba,
a kiscsikó rúgja hasba.

A CUKORKA-ÁRUS

Itt a cukor, krumplicukor,
mit a nyeeved alá gyugol,
szikráddzik a vattacukor,
izzatt markod pöngőt kupor,
veszi angol, veszi német,
stírolják a nagynénemet,
s bocskorszíj meg deják-abrak,
a méhecskék ráragadnak.

S mindenféle kandírozott
gyümölcs-cukrok, cukorsípok,
a mazsola meg a dió,
ettű' hízott ee a bíró.
Drazsé meg a karamella,
dagad, mint a Tera melle,
ettű' rekkentik a Dunát,
ettű' hizlalják a gúnárt.
Ettű' rőfög a kocája,
tizennyóc a malackája,
a kandisznyó rejáugrott,
mee' megett' a kandiscukrot.

A HANDLE

Úri nadrág meg a zakó,
illyet hord a váci bakó,
eszt meg horta a biztos úr,
feszített is benn' piszkosúú',
s kockás kabát, allig használt
slingelt szoknya, slicces nadrág,
ezek meg a gizda Manyi
ee nem táncótt izgalmaji,
ebbe ugrátt sárba'-hóba',
sárgaselyem viganóba',
s a fejkendő, a nyakkendő,
a berliner, a na'kkendő,
meg a kalap, meg a nyaksál,
három forint húszat taksáll,
a cejgnadrág, a kanavász,
horgy' a béres, horgy' a kanász.
S neked, fijam vasaatt nadrág,
mit az a jó anyád ad rád,
hogy a se...ed ee ne vásson,
mikó, csúszkász a pallásonn.

MAGAM NÉLKÜL

Amikor a szerelem
ében arcát eltakarja,

botladozom köveken,
homlokom is ördögfarba

ütöm-verem, huhogok,
magam másnak képzelem,

hozzá nem is indulok,
mégiscsak őt vezetem.

Vezetgetem, dalolgotok,
dróton lógnak nyaklott ingek,
szédülgetek, hátrahajlok,
égre nézem két szemem...

Amikor a szerelem
csak vad, epés megmérkőzés,

belefeketedem,
hogy a szemem nem két lőrés,

hogy a két kezem sem két bot,
mert én szerettem őt bátran,

de csak pocsolyaszín égbolt
kottyant meg a mosolyában.

GYŰLŐ

Csodaváró színes szélben
vasban, földben, fényben, sárban

arcod, kezed nem találtam,
vasba, kőbe kapaszkodtam.

Vasban, kőben talpra álltam,
kigondoltam három utcát,

odamegyek, felém fuss hát,
miért nem jössz? Hová lettél?

Amíg én itt lépted várom,
amíg én itt magam várom,

világ múlik el a káron,
nyílik-múlik gyászvirágon.

Arcod felé vasat nyújtok,
csókolgassa kedves vállad,

galambjaim kővé váltak,
mind utánad repüljenek.

Én vasakkal megjelöllek,
én kövekkel megdobállak.

Ha meghalsz is, úgy csodállak,
szélbe úzlek, verssé öllek.

IDEKÖT AZ ŐSZ IS

Rét nyers füve keseredik,
pecsétet üt könnyökömré,

megjelöl az évszak, pedig
nem térdelek le előtte.

Nyakam nyúge ez az égtáj,
volt, aki már beleroppant.

Másnak nem fáj, nekem még fáj,
szememben is tüzet lobbant.

Nikotinos ujjam görbül,
parázsvirág szügyig leég,

hívott irigy színű gyűrű
bilincsbe a szerelemért.

Nincs itt nekem maradásom,
sárga fogam ez a virág,

füstből, ködből, lucernásból
szállnak égre a vadlibák.

S megjelöl az évszak, pedig
nem térdelek le előtte,

rét nyers füve keseredik,
pecsétet üt könnyökömré.

BÚCSÚZTATÓ

(KÁRÉ MAGDOLNA NAGYANYÁMNAK)

Amerre elmentél,
zúg a csalán,
felcsillagzik a víz,

tyúkok inálnak,
kikerics nyit ki
a lábuk nyomán,
pedig messze
jár az ősz.

A pénzes kukoricát
fölették a köznapok,
és kukoricaszálak
lépdelnek a tető alá,
körbefogják a házat,
olyan halkán járnak,
csend, csend,
körben áll
a nagymama.

Eső csöpörög,
jégszem füstölög,
süllyed a földbe,
föld alá rakja
tojását
a krumpli,
ragyog
a káposzta,
a saláta
zöldje,

s az égerfákról
aranydara
hullik.

Májusi fényben
szunnyad a mező,
szél fúj,
víz jön,
kő, ha megkövez,

hajlik utánad
szederina-inda,
dűlőutak pora
fölkavarog,
béke
poraidra.

Sírodon kutyatej,
farkasfű, nádszál,
hol vagy,
fáradt
virágszál?

Dalaid a mályva,
házad a rozsda
takarja,
sóhajom
talán,
jaj,
le is
tapossa.

Itt hajlongtál
kinn a határban,

tudtad a fák,
az erdei-
mezei virág
titkát,
kézzel érintetted,
s szaladt a kiscsikó,
láttam, kinyitják
csőrüket a csibék,
te tudtad a csodát.
Kezed alatt forrtak
gyógyfüvek, teák,
gyökerek, szárazak,
virágporok,
fekete magvak,
bogyók.

Dicsérjen téged
odvakban a méz,
oldódj föl bennem
fájdalomban enyhülés.

KÖSZÖNTŐ

Adjon az ég minden szépet,
fényes asztalt a násznépnek.

Üvegkancsót teli borral,
kancsal apót rezes orral.

Adjon az ég minden jókat,
kakasokat és tojókat,

hűvös kutat, forró kályhát,
komámasszony deréktáját,

kalácshozó szomszédasszonyt,
kit az ura megdagasszon.

Adjon az ég szép verőfényt,
nyoszolyólányt, cifra vőfélyt,

adjon az ég vőlegényt is,
nadrágjába kőkeményt is,

jó fölálló képességet,
mélyreható tehetséget.

Tisztes nekiveselkedést,
ablak alatt leselkedést,

cipó farú édes asszonyt,
kin az ember el ne asszon.

DÜRER: HANS IMHOF ARCKÉPE

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

PÉLDÁZAT A FÁKRÓL

A megismerés tiszta reggelén
egy kavicsban elfért a végtelen,
kiálltam sugárzó záporok elé,
de szerettem a csigákat is,
ujjaimon kidugtam mind a tíz szemem.
Az úton a tavaszok elrobogtak,
küllős virágként az égig forogtak.
S micsoda virág volt,
hogy érlelődni önmagába hullt
az érzékelő értelem?

Ember vagyok, egyenes a hátam.
Merőlegesen állok, mint a fák,
érvek tornyosulnak bennem,
s csak abban kell-e hinnem,
ami virág?

Élünk, szirmokat nyitunk ki a világra,
szeretné mindenki megszászorozni magát.
Karját, mint a súlyos körteágot
majd lehúzzák a csodák.

Saját árnyékába nem heveredhet.

AZ AZ UDVAR

Szerettem azt a házat, zezugos
folyosóin kartondarabok voltak, téglatörmelék,
s kívül a házhomlokzaton
borostyán futott föl egészen az ablakok fölé.
Hangszóró kukkant ki az eresz alól,
olyan volt, mint valami nagyra nőtt harangvirág,
és ott, hátul, az udvaron
tél múltán viruló tátikák
között torma nőtt. Gumikerekű szekerek
tolattak, lovak prüszköltek, fordultak.
Ott voltunk gyerekek.
A léckerítések tövében nagyra nőtt a dudva.
Annyi suszterbogár nyüzsgött arra, hogy még!
A föld terítve volt zöld üvegdarabokkal.
Ha eső esett, fortyogott sok buborék.
Ugye, hogy megvan még az az udvar?

Országos Széchényi Könyvtár

MAJD AZ ÉJSZAKA

„Légy fegyelmezett!”
József Attila: Téli éjszaka

1.

Szép, hogy semmi nem terem?
Gyöngyharmat a pókhálón.
Innen a halálon
barbár, vértelen.

S akár a határ – kiüresedett.
(Zöldelljen inkább vadcsalán
csordakút betongyűrűje oldalán.)
Pocséták. Jégüvegesek.

Szekérnyom. Taraja ezüstkemény.
Deres is. Majd a homlokom –
Illik hozzá bokrokon
keserű kökény.

Ám kötelező számomra az éles tréfaság.
Ajjaj, termésem így lesz teljesebb!
S a fegyelem, a verseket –
mint bika orrlánca kékvasát.

2.

Időnként régi, dohos kapualjak,
időnként boltos kapugádorok
hoznak emlékező álmnyugalmat;
árnyékaikhoz lágyulok.

Vagy sírás fölé terülő mosolyra,
hogy „Éhesek vagyunk!” – s hát apám hazajött.
Szavából mintha az oltalom szólna.
Békültem én, tigri szívű kölyök.

De kívül minden dunyha-dünnyögésen
láttassam: nem eltakart
altatandó a szív működésem;
érezkem szíromzáport kavart.

A szólaló képekbe belenőttem,
szánhatom a félemedő kedvet,
mely ellengő időben
bodrokat terelget.

3.
Mondd, mibe haltál bele teljesen?
Egy érleletlen mozdulatba?
Mely értelmetnek hírül adta,
○ hogy nincs ok nélkül még véletlen vétke sem?

Mikor levágott ujjaidra, rángó két kezedre
meredtél: immár másként a tiéd –
Te ne értenéd,
hogyan, hogy tenyéren fogva vezetne?

Jaj „itt a szenvedés belül”
és ott „kívül a magyarázat”.
A leszakított részek láza,
hogyan legyen, hogy újjászervesül?

Vagy csak ima, lélekfehér ima,
vagy szív, mely „a *semmi ágán*” vacog?,
s tündökli ki – méltó ember vagyok,
s magyar. Nem rinyáló rima.

4.

Az idő jár itt pilléző havakban,
kopár faágak közt, mint nagy kosárban
forog, évődik, zajba zárt alakban
nő égi fénybe vagy lehull a sárba?

A költő – elmúlt. Rendet is teremtet,
s illatos reménye lett az Éden,
hogy él majd harmatszemű gyermek
az igaz ígázatában.

Hej, öntudatból veretett fegyvernek
olvadt arannyá visszaszületése!
És a kutak és a hallgatag vermek.
A foganó fogak s a költemények kése.

Ősz ez. Ideje van dúdolóknak.
A hó nagy lélegző beszéde érik.
A hó. Majd keresztútra kifutott vad
bölcs tekintete, hogy félt. Hogy féltik.

HŐSI ÉNEK EGY MÉNRŐL

Elővezették a nagyközségi
fedezettő mént az istállóból,
ketten kétoldalt a hevedert
szorították és a csizmasarkok
felszántották hosszan a kavicssal
megszórt udvart. Egészen a földig
kellett dőlnie a két legénynek,
harmadikuk tartotta a kantárt
s mindenre készen a negyedik,
akinek a bőrköténye éppen földig ért.

Robbanni kész lángoló pokol,
élő, tűzgömb-szemű hústorony,
pataíval kapálta a földet,
s rögdarabok, kavicsok és fűcsomók
röpködtek az emberek közé,
s jelen volt a boldog félelem,
amikor a fájdalmas nyerítés
elhangzott a szűk kis udvaron
...körömhegyre égett cigaretta,
barna tökmaghéj a szájak szélén...

Féloldalt, a kőfal oldalánál
három vagy négy literes üveg,
férfitorokokon, mint vad zsolozsma
dőlt a vegyes pálinka szaga,
fekete fogak közt a szitok,
emberveríték és lóveríték
forró hulláma öntötte el
a tágra nyíló szemmel nézelődő
és a látványon tán megfagyott
szent-vasárnap délelőtti népet.

Először egy fényes-kényes, izgatott
hullámszó horpaszó büszke kancát
vezettek be az udvarra lassan,
szőréen még a napsugár is elcsúszott,
hátravágta kemény füleit,
s drága, kemény húsa remegése
lapos körmű tenyereket kívánt,
legalábbis így hittük, a zajduló
gyerekek, az első sorban állók –
s le is fogták, alig mozdulhasson.

Akkor pléhvödörrel előjöttek
gumicsizmás három daliák,
alighanem a királyfiak,
és a lódirektor bemutatta
a kormányzás bő művészetét.
Nézdelt ott egy főcsővezető is,
túl a nagyközségi tűzoltóság
szertárából lépett éppen át,
s együtt dicsérték a jó hűtőipart.
Hasznos literekké csillapult a lóláz.

Így kezdődött. Annyi bizonyos,
hogy a kanca kedvére valóbb volt.
Sokáig s örömmel harapdálta
sörénye alatt erős nyakát,
s szinte féltve fogta két combjával
sima szőrű fényes tomporát,
derekához fejfel dörgölőzött,
ínye is kivillant, s amikor
elnevelték magukat az emberek,
rájuk nézett – igen meglepődött...

Utána egy tarka szőrű, apró
igáslovat, kosfejű, erős,
fürgé, ropogós farú csikólányt
hoztak eléje, csak nézte, nézte,
prüszkölt is és fújtatott erősen,
beidegződött mozdulatokkal
hágta meg és kinézett a kőfalon
oda, ahol zöld burkát repesztve
vadgesztenye koppant le az úton,
s olyan barna, akár a szeme.

S folytatódott...Úgy ebéd idő tájt
volt már néhány rovás a falon,
abrakolás, maszírozás, lemosás,
jártatás, sőt pálinkás zab is
besegített közben-közben egy kicsit.
Előfordult az is, hogy a mén
néha-néha már csak némi hosszas
biztatásra, nyaklappogatásra,
sugdosásra mozdult, node nem baj,
teljesítette azt, amit kértek.

Utoljára még erős kefével
lesimogatta hosszan a szőrét,
s füttyörészett vidáman a mester,
karján táncot járt a tetovált tőr,
ugráltak a tetovált szívek,
s csupa lucsok volt az apró udvar,
zabos zsákban matatott a mén,
kapott sót és néhány vödör vizet is,
azután az istállóban elfeküdt,
s szárnyaira hajtotta fejét.

1970

KENYÉRNAGY CSÍPŐJŰ ASSZONYOK

Tűnődtem a kék szalmavirágon,
pelyhüket hullajtó fákon,
ablak betört lelkén,
csörömpölő csillagon,
csizmát tapasztottam lábamra agyagból,
és néztem, hogyan jönnek föl, föl a patakról
akácbokrok zöld fényein át
kenyérnagy csípőjű asszonyok
... csikók meg kacsák.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

A BAUXITOSOK

Micsoda jókedvű lovasság,
zúduló, biciklis bányászok az utakon!
Nyútt akácerdő mellett a sárga
omló homokpartok mentén villogó
ingek, augusztusi nap szűrt fénye,
kísérő dűlőutak, kifordult
sikló mintájú sárkeréknyomok,
és a dombokról, mintha könnyűlovasság –
szombat estéken a bauxitosok.

Markába szál boglyas rózsát fogott
a lelkes gyerekkor. A kapuban
álldogáló nagylányok között
az összetartó gyereksereg zengő ösztönével
kiáltozva futott ki az útra,
amikor szombat estéken, vörös kerékpárokon,
vörös ruhában és vörös arccal
megjöttek a bauxitosok.

Ott a mélyre hulló nyár, a tüzes napkorong,
s a külszíni fejtés. A por vörös
gőzében tenyeret tört a csákány.
Ballagtam ott én is ködevő
késő őszben, ragacsos úton,
hol fölvelt néha teherautó,
s papírmenyasszonyok közt a pénz
ellobbant már ünnep előeste.

Nem sajnálom izzadt éveim,
a gyerekkort, sem a boltba futó
édességvásárló nagy áhítatot,

úgy szorongattam a fémforintot,
hogy a szemembe fért a mindenség.
De mellemben még most is fellobog
az akácerdő emléke, a bányá,
a külszíni fejtés, a por vörös
gőze –

és hogy visszahoz – mert visszahoz – az idő,
meg kell látnom,

csöndre cserélődtek a legendák.

A KISKOCSI

Majd összeállítjuk végre egyszer
a mindenség hatalmas leltárát.

Ki ne maradjon a kiskocsi.

Ez a kiskocsi
annyi mindent tudott játszani.
Mint a madár, úgy szállt hajnalonta.
Öcsémmel húztuk a betonon,
a zörgő kapualjban. Sárgarépa
meg petrezselyem zöld levele úszott
utána, akár a páva farka...

... és a piacon! Az egymás mellé fektetett
tormaszálak billentyűsorán
duzzadt ujjak matattak a reggel
fénytörmelékei közt a standon.

Hatalmas szimfóniák
készülnek csak ilyen gondosan.

Elgondoltam néha – pléhtányérral
térdemen a lépcsőfokon ülve
kanalaztam lassan a levest –,
hogy mennyi színben villognak a hangok,
mint a madarak, úgy tudnak szállni,
amikor szól az orgona a templomkarzaton.

S hogy eljöttek a krizantémnapok,
földig dőlt a kert szélén az ág,
porcfű, disznóparéj bóbikolt,

a lebombázott féltoronyból ácsszöget, vasat
dobáltunk a vas-
kiskocsira.

Novemberre járt.

Telefirkáltam én akkor minden
füzetem utolsó lapját drótok
fekete gubancával, törött
fogaskerekekkel – és versekkel,
s lerajzoltam a vaskiskocsit.

Az a kiskocsi
mennyi mindent tudott játszani!

Néztem szűkebb szemmel is magunkra.
Beszélt, beszélt az az orgona,
és a szava szép volt,
a leves – híg,
és a leves híg volt,
és a munka
neheze
mindig

nekünk
jutott.

DÜRER: HANS IMHOF ARCKÉPE

Dürernek ez a festménye
egy határozott tekintetű
harminc körüli
férfit ábrázol.
Kereskedőt,
tanácsnokot,
humanista középosztálybelit,
vagy valami effélét.
Szemöldökét összevonja,
szája körül ránc van,
kezében irattekercset tart,
ékes gyűrűi nincsenek.
Olyan, mint aki megszokta,
hogy kimondja véleményét
akkor is, ha magáért,
akkor is, ha
másokért beszél.

Én fiatal vagyok,
öccse lehetnék,
ha elgondolom,
hogy egy korban élünk.
Bár mosolygok ruháján,
s kissé erőszakolt a komolyság,
amely belengi
homlokát,
az arc tetszik nekem.

Egyszer apám fényképét kerestem,
s ezen az oldalon találtam a könyvben.
A könyv azóta

mindig itt nyílik ki.

Apám is,
és Hans Imhof is
rámnéz.

Mit akartok?

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

PETŐFI DAGUERROTÍPLÁJA

Azt hiszem, hogy látod,
nincsen a világon
annyi ezüst,
ami előhívná
ezt az arcot
állóképnek.

Azt hiszem, hogy látod,
örökké elmozdul.

Elmozdul.

Örökké !

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

RIPPL-RÓNAI LERAJZOLJA MÓRICZ ZSIGMONDOT

Lehajtott fővel a mestert? Elképzelni is nehéz.
Abban a szempárban Erdély fejedelmei ragyognak,
az a szempár tudja, hogy amikor a földre néz
az ember, magában beszél – magad vagy.

Ilyennek rajzolta Móricz Zsigmondot Rippl-Rónai.
Nyakán a felhajtott gallér (mintha fázna is kicsit),
az aranylelkű Móricz arcát sikerült feloldani,
Móricz Zsigmond a képen teljesen hétköznapi.

Haja kócos és bajusza is (bár ismert formán),
félprofilból, baloldaltól, mint aki éppen mondana valamit,
fényhatás vagy távlat sincs, ám valahol az orrán
s a homlokán mégis jelez fényt. Móricz Zsigmond elgondolkodik.

Vagy tán mosolyog a művésztárs gyors mozdulatain?
Árnyékfoltokkal s valóban pillanatnyi erős lendülettel,
síkba szorítva mutatja őt a kép, amit nem is lehet elmondani,
az arcfintort, melyből magát a mű kimentette.

A DUNDI KISGYEREK

Bömböl a dundi kisgyerek,
boldoggá ordítja magát,
győzelmes tette obligát,
s a szája jó kerek.

Aki elnézi, közepütt
a végtelen s a lét között,
hol zibongnak némi ösztönök,
óv bármi egyszerűt.

Magában dünnyög: „Kenyeres,
csak fel a fejjel, idesüss!
Felnőttnek lenni sem derűs,
tehát jobbat keress!”

Országos Széchényi Könyvtár

KÉT KURTA

Buzogány

Árokszéli suhogás,
posztóbarna buzogány,
félelmetes suhogás,
arc nélküli tudomány.

Arc

Láthatatlan,
mondhatatlan.
Általában
belehaltam.

FÖLLELI

Legyen,
 akiről nem is hallottam,
csak az ne legyen,
 aki nem voltam.
Menjen el olyan messzire,
 ahol maga nélkül marad,
ne hasonlítson senkire,
 és fölleli arcomat.

Ne hozzon semmit,
 csak titkos hiányt,
tudja szeretni,
 hogy elfogulatlan önmaga iránt,
mert amíg élek,
 minden másodperc alkalom,
hogy a lélek
 csendjében magára hagyom.

Ha lehet, legyen itt,
 ne akarja semmiképp
betölteni
 sósobrok üres helyét,
s ha más dolga nem akad
 jól teszi,
ha madarak
 röptét élvezi.

A SZARVASOK KÖNYVE

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

I.

E megsuvadt és vízmosásos...

E megsuvadt és vízmosásos
parton, merre a rét kifut,

anyám, jókedvű régi május
nyit újra-újra kiskaput.

Gyíkok napoznak fény-homokban,
s a koranyári hő elől

a boglya – szinte beleroppan –
enyhülni zöld árnyékba dől.

Tyúkok röpülnek, szűk taréjuk
sercen s kilobban, mint a láng,

szárnyuk alá árnyéknyi éj fut,
odahagyva a vadcsalánt.

Itt egy hajnali rókanyomban
csengettyűt bont a gyöngyvirág,

s a patak, amin áthajoltam
egy kutyaugatás iránt,

habosan surranó vizekkel
őrzi körül a lépteim,

tudja régtől: „nem bánt, hisz ember,
és nem tud mást, csak félteni.”

Patak még bennem...

Patak még bennem nem morajlott,
paták az úton nem dobogtak,

egy ág a vázában kihajtott,
nem mutatta magát konoknak,

csak élt, amíg rendeltetett, hogy
korai díszként ott legyen,

s lássa, amit majd úgyis elhagy,
küszöb vasán a kézjegyem,

mert beletapadt vasba, rézbe,
s az idő lajstromkönyve sem

volna elég, hogy megidézze,
csak ő őrzi türelmesen:

az a korán virágzó fátylas
virág tudta, már megvagyok,

s hogy serdül még nekem majális,
zöldell akácfa, nyírfabot,

s hogy merek élni, bár tudatlan,
s még nem vádol az, ami nincs meg,

de egy virágzó mozdulatban
sejtem árnyát a fakilincznek.

Közöm sincs ahhoz...

Közöm sincs ahhoz, amit tudtam,
s amit tudok – közöm se lesz,

hogy álldogált a tárt kapukban
a szólítatlan Vízkereszt,

s a ház előtt a domboldalban
előbb virított a kökény,

mint Húsvétkor a zöld ablakban
sereglett muskátli élém,

s hogy kinn a réten varjat lőttek,
huzatos torkú, vont csöví

fegyverekből, mint apró szörnyek
a sörét úgy zúdult elő,

s hogy ikráival beszennyezte
a büntelen és tiszta húst,

a fűzfalombok is könnyeztek,
fűzért lengettek, drága, dús

sárga virágú gyenge gallyat,
de tudtam azt az áprilist,

hogy szikrázó árvalányhajjal
benőve a combhajlatja is.

Ez is késik...

Ez is késik, a zöld lombörvény
mélyén ott fenn, a nyári tiszta ég.

Május áprilisa lett a törvény,
esőt, cseresznyeszirmot dönt eléd,

s a szád szélén keserű-édes
szirom, ha szélben megtapad,

majd ízleled a mindenséget,
csak gondold el magad.

Hiszen a havak évszakában
tömegben dörömbölt a hó,

nyáron hó hullott általában,
mindent olyan tévesztőn vett elő,

s most épp barackvirág fogan
magot emberszokás szèrint.

Itt, ahol Európa van,
még minden megtörténhetik.

Hát az is, hogy elégiából
vajúdik égbolt szüntelen,

hinni elég az égi távol,
létezni büntelen.

Honnan az ég megnyugtató...

Honnan az ég megnyugtató
kék mélye vissza rámtekint,

egy csend-madár helyét lakom,
és már nem szólok aszerint

ami idáig jobbra-balra
még megnevezve elmaradt,

mint egymást kioltó hatalma,
hogyan ez maradt, az áradat,

amelyben eddig is találtam
a „bárkinek lenni” helyett

egyetlen azonosságban
engem jelentő életet,

s mindazt, ami hozzám maradt hű,
a rétek, erdők és hegyek,

a hideg forrásvízzel pezsgő
patak, hogy ő is én legyek,

s ki általam látott a múltig,
jövőkkel sem fog szavamom,

tudhatja, milyen csenddé múlik
minden – míg itt áll szabadon.

Magányos, tévesztő jövőhöz...

Magányos, tévesztő jövőhöz
egy meggymag sem kúszhatna át,

míg itt, amit a szó megőriz,
– lélekben felnőtt otthonát –

ártatlan, jóízű titokban
tenyésznek arcok és szemek,

már ne is érezzék kilobbant
nyarakban azt a végleter,

amely toronylik, oszladoztat,
de össze semmivé nem áll,

amit az idő fellapozhat:
a néven nevezett halált,

amelyet megtalált magában,
mint foghatatlan képletet,

melyet kimondhat tanulságban,
hogy csak jövőt remélhetett,

a van helyett, a hová lenni
iszonyat mélyéből maga

egyedül nem fog kikerülni.
Körülcsegni az éjszaka.

A szarvas ott feküdt a deszkán...

A szarvas ott feküdt a deszkán
a kocsmá hátsóudvaron,

s az ivóból kiszóltak: „Ezt már
viszi a teherautó...!”

Kihűlt szőre, könnyű patái,
a hátára csavart nyaka

olyan dermedt volt, mint a nyári
vacogtató, kék éjszaka.

A falra aggatott puskákban
tán bennakadt acélgolyó,

mintha szemüveg-villanásban
a vérben forgó szemgolyó.

Az udvaron, hol ténferegtem,
langyos benzinszag vétkezett

az engedékeny, vékony csenddel,
mint szégyenlős, rossz élvezet.

S a beszélgetők illetetlen
mentek tovább arcunk előtt,

én pedig elmélyült-ijedten
még mindig szállni láttam őt.

A dióbarna délutánnak...

A dióbarna délutánnak
földutat rejtő mélyeit

már eltakarják lomha árnyak
s koromsötét és zöld-szelíd

törzsek meg bojtos új hajtások,
mint puha és nehéz szövet,

s a ragacsos-hús vadcsapáson
látom jönni az őzeket.

Az erdőalji rozsvetésben
még süt a nap, szokott helyen

megrezenő fül-felütéssel
legelnek együtt csendesen.

Ég, ha dörrenne, megszokott zaj,
s még hirtelen vihar előtt

is változatlan nyugalommal
állnák a szélborzolt mezőt,

csak a legnagyobb nyári csendben,
a feledtető alkonyon

kapkod fejük: tán puska csetten?
S telik vérrel a patanyom?

Az augusztusi hársfalombok...

Az augusztusi hársfalombok,
az esztendő másik fele.

...combok sikongtak, megtapsongott
ragadós-édes levelek,

s a megpillangott pillantások
már érlelődtek hangzatos

reményekké, akár a nyákos
húsban forduló magzatok.

Micsoda kéj tudott teremni
ártatlanul és szelíden,

ki két kezét mellére tenni
szokta, amikor elpihen,

hol hársfaéjben horzsolódnak
lélegzések, s lebben az ág,

csak hörgést ne hozzon a holnap,
s csak mézes fényt a hársvirág.

A többi, ami összevonja
az esztendő történetét,

hogyan kinn lengő ágak vacognak,
valami úgyis termi rég.

Fű vagy virág...

Fű vagy virág, ember vagy állat,
az ősz is múlik, s oly hamar

megjön a tél, hogy rám kiálthat
mellem roppantó hóvihar,

s megszaggat addig még az úton,
és az ismerős arcokon

mintha nem is kellene tudnom,
a földön innen nyugalom –

örök előidők csodája
kihunyt kaszálók, volt nyarak,

iramló szarvasok csordája –
suhanva átaranylanak.

Az üreges vadalmazásnak
villám sújtotta katlanát

beszövi rikkantó virághad,
s zöldell megint az almaág.

Ki bennük élek, mit kívánjak?
Csak azt tudtam meg mindenütt,

a kínok volt kínokba fájnak,
hogy eggyé legyenek velük.

(1987-1991)

II. Karé Magdolna stilizált halála

Kezedből kifutottak mind a ráncok,
zsenge levelek hátát beereztek,

Karé Magdolna, kicsi akácos,
topolyaerdő és tavaszi melegség.

Itt, ahol éltél, hosszú szelek járnak,
az ágyások egyenes szélein

szarvait előreböki a málna,
idetipeg egy lengő kankalin.

Saláták jönnek, laza virágok,
s kertek is jönnek, kézen fogott

növény- és embertársulások,
de belőled nem maradtak,
csak ilyen virághasonlatok,

sima nyakú szó, szarvasok bőgése,
fellendülő ág. Rőzsészedő

fény ösvényein merészen
lépdelnek elő

az évszakok agancsos-ágas fejjel,
ők őriznek a szemükben téged,

s én hiába szólítalak, ne menj el,
riadsz, menekülsz, időm el nem éred.

Epilógus

Az életből hiányzol.
Sorod véget ért. Ülsz a fák alatt.

Árnyékod átér a világon.
Idekiáltalak.

Mondanám, hogy a kukorica zöldül,
s nem foghatsz kapát lemorzsolts ujjaiddal,

mondanám, hogy a munka most sem könnyű,
s a lehetetlenségbe illansz.

Sírod mellett kardvirágok nőnek,
rózsa, gyökértalpas tulipán –

Fényben megremeg a temetőkert,
idehajlik az árvacsalán.

Apró koporsódat
két tehénke olyan lassacskán húzta,

hogy kibámultak a csikók az ólból,
elsírta szemét a búza.

Rád csukhatnám szemem szemfedőjét,
de az életnek idézlek,

sorsodból látom, milyen más e környék,
nagyra tárt egész arcommal nézlek.

Harangok városa

A harangok
pogácsákat szaggatnak a szélből.

Meghajnalodott.
Búzaszínű fény dől

a térre.
Körül megkelnek a dombok.

Mennyi frissen sült kenyér!
Tejfolyók és harangok.

A harangok városában
élt egy ember.

Két bot közt, egy lábon
lendült ki a végtelenbe.

Mint dühös harangnyelv, kövekbe ütődött a lába.
Az ablakból néztem.

Fák tudják, hogy ez dráma,
csúcsuk meging, harangoznak a szélben.

Most reggel van. Kezemben bögre tátoz,
leng súlyosan.

Ez a város
a harangok városa.

Körtefa

Körtefa bombázta a kertet.
Aranydarazsak

és rigók pereltek
az éggel. Felrobbant a nap.

Répa sortüze fúródott a földbe.
Gyökeret vert a láb.

Kifakult szelek zörögtek.
Füstöltek a fák.

A patakpart, a rét – sár, rom, szilánk,
vérző látvány a fák alatt.

Csillag sírdogált. Zilált
beszéd rezdült, megnyílt a fogak tárlat.

A tüzeket tudatni? Fortyogva lehulltak,
ám az a gyerek

a félelemben nem lett kitanultabb,
csak értelmesebb.

Én voltam. Az ismert helyeken
nem találok menedéket.

Csak azt érthetem,
hogy háborúkkal felelő háborúk közt élek.

Kattog a fény

Kattog a fény. A dombokon
mint orsók, pörögnek a fák,

elfogy a lomb
így fut tovább

az út a réteken,
hol ökörnýál-huzallal szór az ős,

járom ezt a végtelen
mezőt.

Zörögnek az ős gépei,
erdő vetéli a fényt,

szövőmester értheti,
miért ilyen serény

idő ez. A táj nem embertelen,
a táj ember nélküli,

általam, velem
reményeit szüli.

Hát zölden hajladozz,
búza, őszi vetés, erős

fagybíró kenyérfű. Havat hoz
az idő.

Piros alma, körte

Majd átbújok az életem,
ott kert lesz, alma, körte,

jön velem a szerelem,
köszönünk az őrnek.

Leülök majd egy kőre ott,
füvek sétálnak gyenge lábakon,

látom, hogy múlik el minden halott,
szarvasbogár húzza bánatom.

Elgondolom, ami történt,
azt is, ami nem,

az almát és a körtét
a keblembbe teszem.

A szerelem épp virágokat tépdél,
dalolgat, s lehet, hogy énrám gondol,

akkor is törődöm minden lépésével,
akkor is vigyázok rá, ha elbarangol.

S hát tenyeremre fektetem az arcom,
a fény lassan rácsokat húz a fákra,

ha látna valaki, azt hinné, alszom,
de nem lesz, aki látna.

Öreg Makrai és a szél

Öreg Makrait a szél ütötte meg.
A szél a hegy mögé szökött.

Másnap az istállóba tört be
és lázadást szított a tehenek között.

A tehenek utána futottak a legelőre,
ott a szél széjjelcsomózta a virágok bugyrát,

a gyümölcsfákat teherbe ejtette,
és más tetteit is tudják.

Barnára égette
az asszonyok karját,
amint ruhát öblögettek
a pataknál.

És megfürdött mezíttlenül,
keréknyomon is forrt a víz.

Aranyzöldfejű kacsák között a víz alá merült,
és ölelkezett éggel, fűvel, fával is.

Ott ment el a dűlőúton,
kikericsek és fáradt gallyak mellett,

öreg Makrai hanyatt fekvé hunyorgott,
és a tehenek még akkor is legeltek.

TÉL ELÉ RÉVEDŐ

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

FRANCIA ETÜD

A gyarmatok másnapján csupa zöld a tenger,
s a csutkaparázsig lerágott torzsok-szivarok
nem lelnek bennszülöttre.
És tűzkőszemű emberek járnak le és föl mind a partokon,
hol sósavat morog a tenger,
habzik, mint a viharban.

A szabadság maga a belső területeké.
A szabadság szava a gyarmatok másnapjaié.
Mert a szabadságnak is kell élnie valamiből.
Hé! Napóleon!

Van még elég tenger ?

Van, van, homokra húnyt szemtaknyokkal,
omló medúzákkal.

Országos Széchényi Könyvtár

ÉGEN, FÖLDÖN, PARTON

Az égen
olyan derűsek megint a felhők, mint a gyermekkori álom.
Már régen
gondolkodom a halálon.

A földön
minden növényi élet,
vagy börtön,
vagy semmivé lett.

A parton
cipők állnak, mint a szállodai folyosókon.
Arcom föltartom.
Az időből kopogva hull az ólom.

Országos Széchényi Könyvtár

RADNÓTI

Őriznek téged dűlőutak, árkok,
befagyott gödrök és havas földek,
hol címerbóbitás kukoricaszálak zörögnek.

Part menti fák köde árad.
Ruhájukat dobják el a fák.
Viszik a világot
a föld alá.

És az utakon
mezítláb járnak a szavak.
Ősz, tél mar vörösre
mindent,
és lefelé hajolnak a tetők,
lefelé hajol a nád.

Elmegy
elmegy az idő mindenestül,
ijedelme,
jégcsillag-pattogás
idecsördül.

A föld
néma.
Fájdalom se csordul.
A füvek lehajolnak,
de kövekig asznak a kutak
és kiguvadnak a boglyák.

Lefelé hajolnak a háztetők,
lefelé hajol a nád.

Én minden időmben magamhoz valónak tudva
követlek a nyugat-magyarországi falukban.

Te, virág virága,
világnak világa,
ki keserűen kínszatul,
vos szegekkel veretül.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

ERZSI LEVELE 1950-BEN

Én férjem, kedvesem, kívánom, hogy levelem
Istentől a legjobb egészségben találjon.
Mentél a szakasszal, percet sem töltöttél,
és a szuronytokot gyorsan az övedbe tetted.
De mit is beszélek?
Földeken a tök sárgára érett,
s felröppennek a dombi szőlőkből
hirtelen rebbenő seregélyek.
Édes férjem, itt csend van örökké.
Este korán leoltom a lámpát,
kis fény idelátszik, a téészcsé
irodájában a táblát festik.
Néztelek, hogy futottál a dombon,
öles léptekkel a többiekkel,
te is, ahogy kell a katonának,
s oly rosszul jött – tudod – ne is mondjam,
meg sem ölelhettelek, a lábad
se moshattad meg, csak a pohár tej
volt kéznél az ablakban, hogy enyhülj.
Lásd, én korán megvetem az ágyat,
lámpalánghoz ülök neked írni.
Odakinn úgy remeg a sok vászon,
és ha kilépnék most az udvarra,
eltakarnák szüntelen sírásom.
Talán mind az arcomra tapadna.
De nem sírok, várom csak, hogy válaszolj,
sokszor csókol hú asszonyod, Erzsi.

A TÖRTÉNET KÉT ÁGA

A zsitvagyarmati ablakok

NAGYAPÁM HÁZA A FOLYÓ PARTJÁN

A ház hat ablakkal az utcafrontra fordul.
Az udvaron friss téglahalmaz, harmat s tökvirág.
S valami gyermekjáték hever odébb, a porból
felszálló füst takarja a ház meszelt falát.

A kapu fölött dombordísz a nagyapám tört névbetűivel.
Nem hittem sosem, hogy ritkásan hallott beszédei
tudtával a tűnődés majd ilyen szitáló fényű délutánt mível,
s ilyen békét, hogy nyári testét szinte meg lehet érinteni.

Ez a ház itt nem lesz enyém, s az ide hallható szavak,
ha értik mások – bizonyára zavarnák a gyanútlanul itt lakót,
amint egy messziről jött férfi nézeget az utca felől.
Arcán az utcásor megszalad,
de elvan életével, s lehet, hogy valami csendes dalba fog.

Asztal, virágváza

Kállóra jó utazni, mert Aszódon
egy egész óra van buszindulásig,
s a vasúti restiben friss a sör –

Kállóra jó utazni, itt november,
a hónapforduló már jó ködökkel
érkezik, s habár a hőmérséklet
majdnem nyári, olyan nyárias...

Az ember keresi a régi sírokat
Kállón a temető kövei között,
s a kocsmában majd említik, hogy „Itt járt
valami férfi, lengén öltözött,
ezek azt hiszik, örökké nyár van...”

Pedig a zúzmarás kőpadmalyon
már gyöngyöt izzadnak mohás betűk,
s hogy faluvégekké hajnalodó
éjszakából néz az idetűnt
idő, szél dúdol, csak itt, a szélső
házat valaki idegen lakja,
ő tudja itthon magát.

Itt a ház előtt, ahol vele
idegenként – félig ő is az –
nézegetjük ezt az öreg házat,
ő már több joggal lehetne odabenn
otthoni, ahová be is hívhat
asztal, virágváza?

Kálló, 2000

MÉGIS

Elhagynak engem az emlékek,
és szemközt vagyok a delet ragyogó nappal.
Arcokba, tekintetekbe nem mélyed,
önmagát vizslatja csendes indulattal
az ember.

Majd összehajol
fejem a magukban beszélgető napraforgókkal,
együtt élni át, ahogyan a kert alól
a nyílt ég alá kifutó domboldal
boldog lesz a záporozó fényben,
és tükröző magasság alatt lábhoz néző seregét
őrzi, mint aki sorsot érlel.

Elhagynak engem az emlékek.
Megyek utánuk a csendes menetben.
Fedetlen fővel lépdelek,
mint aki mindent megértett,
mondja mégis a történetet.

MUNKASZÜNETBEN

(BÁNYÁSZ-ASSZONYOK)

Munkaszünetben az asszonyok
füvet téptek sajtó tenyerükre.

Látom, leülnek az asszonyok,
és szeretnének csak a szemükkel beszélni.

Csak a bedagadt nyelv bénasága,
az ne jöjjön el,
csak a kilúgozott arcok tisztasága,
az ne jöjjön el.

Asszonyok ülnek,
zizzen a markuk,
sarjadó, friss rozs emléke,
ingüket a tej átüti.

...Füst az idejük.
játék a tarló,
amint cigarettájuk mellé a napfény sugarakból
gyufaszálakat tördelnek,
s kiskert-kerítést szurkálnak
a bakancs körül.

ASSZONY

Vajszínű tököt tojózgat.
Áll a zsenge gazban.

Zsákot ölel.
Áll az udvaron.

Egyedül vág szecskát.
Öléből szór magot.

Kel.
Fekszik.

Áll.
Áll –

Vállához kifosztott kukoricaszár.
Szoknyája szegélyén öregember.

Csend.
És egyre tikkasztóbb a dél.

Átlépi árnyékát.
Oda. Vissza.

Szobájában
a fénykép alatt óra, mint pokolgép dobog.

Magának beszél.
Magának lobog.

Elnyújtott hangon panaszkodnak
testéből a barna állatok.

ÜZENETEK

Mondtad, hogy álltál...

Mondtad, hogy álltál vékony ingben
az út mellett, s a viharok
ostora akkor szelídebben,
szinte hang nélkül csapkodott.

Látlak, hogy ott állsz vékony ingben,
melled nagy ékszer, megdobog,
s az ostoros vihar se lenne,
csak én vagyok.

Majd

Ha semmi nem marad,
gyere el hozzám
én őrzöm a mozdulatokat.

A kéz, a láb, a fej, a szem, a száj nélküli mozgást,

amelyből újra felépíthető
ölelés, járás, biccentés vagy szájbiggyesztés,
minden, ami érthető,
és... lennél hozzá?

TÁNCICS MIHÁLY PESTRE ÉRKEZTÉBEN...

Táncsics Mihály
Pestre érkezében
éjszakára szállást vett
egy földszintes ház
rács-ablakos utcaszobájában.

Úgy gondolta,
mivelhogy nem istállóban,
s szalmán alusznak: városon
másképpen kell
viselkedni is...

Másrészt azt sem akarta,
hogy új ruhája meggyűrődjék,
ezért rendben összehajtogatva
letette az asztalra
a rácsos ablakhoz.

Aludt szál gatyában,
egészségesen,
s talán arról álmodott,
hogy mi mindent kell itt majd
másképpen gondolni is.

Másnap reggelre a ruha
eltűnt az asztalról,
mert a nyitott
(pedig rácsos)

ablakon át, valami kampós szerszámmal
kihúzta valaki, amíg ő aludt,

lélekben tisztán és könnyen,
tudva a tisztesség
belülről jövő szavát

Táncsics Mihály akkor
még nagyon fiatal volt.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

PÁNYVÁS MOSOLLYAL, SZOMBATOKKAL

Az évek is, mint vasalt szánkók, csúsznak
a lejtőn lefelé, korai télben.
Fényekbe göngyölt erdőimtől még el sem búcsúztam,
s csak nézni bírom,
s hogy utol se érjem,
az elszakadó réteket, az erdőt,
a patakot, hol nehéz ezüstjével
sodronyosan zúdul le. A felnőtt
ártatlan az értetlenségben –

Lábamnál is látszik, körül elnéz
magasába, ködpaplan-havakkal
nyomul elő, nem is látszik, elvész,
árnyékként vetül kormos tűzfalakra,
s az elszaladó szánkó, a gyerekkor
siklik, megugrik, már csak képzelem,
hogy visszahozhatom, a tűzfalokról
vetülne át –
de nincs, már nincs velem –

Valahogy minden halkul, elborul,
pedig most nyár van, kemény, erős nyár van,
simulj talpam alá, betonút.

Elmaradok mégis minden télben,
elmaradok mégis minden nyárban,
míg társaimmal éles villanyfényben,
pányvás mosollyal, szombatokkal áldva
tündöklő éjszakában ballagunk.

A BALHÉ

Grasszáló senki, csókvitéz,
szívednek édes mákteje,
tán kalauz, tán kelevéz,
de voltam-e, de voltam-e?

Voltam, ki nincs itt és amott,
csupán egy fintor, mely sovány
arcomra jókor ráfagyott,
s nem volt különszobám.

„...S te sem vagy ó, te sem vagy ó,
reményem lelkes támasza...”

Míg nyaggattad a gramofont,
én elfutottam. S nosza,

állt a balhé! Érthető.

S tűnődtem, mint az ámulat,
kalyibán, rácson, pléhtetőn
ugráltak rókák, kannyulak.

NAPLÓ

1.

A szirénázó autók az utcán
mindig délután hatkor húznak el,
mostanában az évszakok furcsák,
a házfalban a búza áttelel.

Karók közt állok, s látom, hogy köröttem
jégcsap olvad éjjel.
Volt egyszer úgy, hogy forrongó körökben
találkoztam a széllel.

No és, kinek volt piros rojtos sálja?
Buszablakból néz egy bolgár asszony.
Én is nézem, mintha nem is fájna,
s köd szital és nyirkos lesz az arcom.

2.

Lenn a termekben forognak az orsók.
Nem jársz te a szövőgyárak táján.
Kerámiákat forgatsz, nyerstorkú
ciklámeneket, s mint a szivárvány,

olyan színes a tányér meg a sonka
egy fényes kék vasárnap délután.
Ott is emeletek lesznek. Romba
döntött falak helyén toronyház.

Arcodon hús árnyékok legelnek.
A városszélen fehér már a fű.
És egy lassan sikló hanglemezre
enyhe csillagokban hull a hó.

3.

Kértelek, hogy mutasd meg a melled.
Kapu alatt csókolóztunk. Sár volt.
Az árnyékok mind telelni mentek,
s mondtam, mező vagyok, érzed? Átfog

karom, akár a tölgyfákat a reggel.
Fények legelnek, lombok felfúvódnak.
Dolgozni megyek, arcod ne takard el,
s nevéss: az olyan, mintha tavasz volna.

S örülhetsz, tejet is, almát is hoztam.
Együtt eszünk a konyhaasztalon.
Fésülködös, nézed magad a tiszta ablakokban.
S kérdezel. S mondom, hogy nem tudom.

4.

Megnézem a fotográfiádat.
Összerántja gyomromat a lőre.
Söntéspultnál részek dumálnak.
Mit tudnak felőle?

Napjainkat rendre összehányják.
Ordítózó város. Pincék és tetők.
Mondd, emlékeznek-e még a bányák?
S a temetők?

Hógömböket gyúr a türelem.
Záporozó, sűrű kristályhóban állsz.
Csigahajú gyönyörű barbár fejed
szőke a hajtincs, mint a kalász.

5.

Nézd, én becsukom a tündérboltot,
iramodom tág nyarak iránt.
Ki reményekből nem lehettem boldog,
meg sem írom ezt a krónikát.

Legyen talán a neved is, mondjuk, Bársony Ágota,
de erős légy, akár a hajót tartó sodronyok.
De jó volna érett combtőig a vízben állnod. Állj oda.
...De hát, partok sem voltak ott.

Míg elnéztem, hogy friss korom szítál
a rakodópart mészlépcsőire,
ujjamon pillogtattam egy szárnyas tátikát,
és felsejlett benne az ízek lágy ínye.

6.

Mellém zuhansz és fodrosul a szoknyád,
szájamból buborékokat fújok,
szappanhabos az ég, mintha tudnád,
hogy amit tudsz, már régen tudod.

Én megmondtam, hogy ne légy ellenemre,
nézd, füvek, fák, lovak a társaim,
s néha tisztáson megáll az ember,
és csapkodnak az erdő szárnyai.

Látlak, ahogyan szemed kitárod,
gömbje kúszik, föl, a csúcsockig,
van, aki ilyent még sose látott,
nézésedtől az ég jóllakik.

RENDEZGETÉS

Eri a lakást rendezgeti,
combtőig mosoly.
Szájából piros beszéd záporoz.

Dudorász, nézeget.
Erős lábára felhúz
egy ráncbaszedett

óriáskígyót.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

A VÖRÖSRUHÁS NŐ

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF GYAPJÚHÍMZÉS KÉPE
AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN

A művész még a századforduló
előtt (amikor megismerkedett
francia barátokkal – tehát úgy 1888 körül)
már gondolta, hogy meg fogja teremteni
a Vörösruhás nőt. Mint embermagas méretű
gyapjúhímezés-képet, melyen vadgesztenyelevelek
eleven tenyerekként veszik körül
a homlokát, az arcát.

Maillol, a tengerparton élő barát
meghívta magához, ahol asszonyával élt.
Ő pedig (mondják) nagyjából ez idő tájt javasolta
Maillolnak, hogy készíthetne szobrokat,
s viszont ő Mailloltól kapta azt az ötletet,
hogy tervezzen gyapjúhímezést.

Rippl-Rónai akkoriban
megfestette a Rózsát tartó nőt.
(Lehet, hogy a felesége,
Lazarine volt a modell?)

Ez lett előzménye a gyapjúhímezésnek,
amelyet maga Lazarine készített;
testtartását s keze munkáját is
kölcönözte a későbbi műnek.

Gróf Andrássy Tivadar Budán
a Fő utcában, a palotájába
különös szép ebédlőt kívánt.
A tervezéssel Rippl-Rónait bízta meg,

neki pedig eszébe jutott,
hogy az ebédlő, a rózsalugas,
és a díszes asztal
a világító mennyezettel akkor lesz szép igazán,
ha fő díszként a virágot tartó nőt
illesztené ide, ám vörös ruhában,
nem úgy, mint az első vázlaton,
s (mondják) arcvonásait
is átrajzolta kissé,
hogy Gróf Andrássyné
arcához hasonlítson.

Elkészült a mű. A karcsú léptű nő
ki balkezevel könnyedén egy fakerítésre támaszkodik,
jobbjaiban virágot, tulipánt tart,
ma is él.
Ámbár azóta, hogy kész lett,
s fel is állították az ebédlő
főfalán, két háború is eltelt,
ám a Vörösruhás asszony megmaradt.
Mert az ihlet és a szeretet
életben tartotta.

Lélekben valahogy megmaradnak
mind a legérdekesebb mozdulatok.
S az emlékezet többnyire esetleg egészen mellékes
momentumot őriz meg későbbre.
Például egy kéztartást, egy fejmozdulatot,
s tán az időt, azt, hogy előre érezhető,
mi történik majd, s ami történik,
emlékezetes lesz.

Erről szól ma is
a *Vörösruhás asszony* emlékezetes története.

RIPPL-RÓNAI VENDEGSÉGE MAILLOLNÁL

ARISTID MAILLOL ÉJSZAKA CÍMŰ SZOBRA A TUILERIÁKBAN

Amikor Rippl-Rónai Maillolnál járt,
nagy tál saláta volt az asztalon.
Dombos kenyér és korsó tiszta víz.

Vendégség a mediterrán nyárban.
S a nagyhúsú katalán asszonyok –

Szoborrá lenni egyikük se kívánt,
pedig a zsibongó férfitenyér
varázserejét érzi, aki asszony.
Ámde – mondják – a városka erkölcsi
a ruhátlankodást, a feltakarható test
őszinteségét nem tűrték volna,
érthető tehát: Maillol, a mester
semmi pénzzel nem vehette volna
őket rá, hogy modellt álljanak.

De nem is ez, tán nem is ez az indok,
hiszen az agy legmélyéből kelt a vágy.
Lassú léptekkel eljönni ahhoz,
akinek haját, arcát, vállait
ölelő pillantása már befogta,
s azt, azt kívánta, átemelni őt
az érzékek nagy időkapuján át
örökké tenni, azaz testetlenné,
a legsúlyosabb kőbe örökítve...

Katalán asszony – boldog Éjszaka!
Még nem voltál. Még lélegző, tudatlan

voltál: a kancsóból vizet kitöltő,
a vendégnek nyújtó,
még nem feküdtél
arccal térden összefont két karodra.
A combok erős anyagával közre zárt
asszony ékességű has, a mellek,
a jó farizmok pogány, rendületlen
nyugalmaival
élő asszonyként, gyanútlanul
a magyar vendéghez is szólva szót.

Ám a mester már tudta létezésed
titkos jövőjét,

boldog Éjszaka!

HINTÁZÓ ASSZONY

Fuvalló bársonyhang,
torokból felbúgó tremoló,
csorduló aranyhang,
kincses trombita,
karcsú kacaj,
cimpa, orr, orra, orrika,
kerekedő szem, lila-
sárga szoknyás
asszony,
az asszony szájívbőre
mögött
az ízes gégepad,
a hintázó asszony
kacag.
Kacag, mint karcsú sárga trombita,
és úgy kacag, mint a mézdinnye,
amikor boldogan meghasad,
édesen elcsúszó combja mézzel hasad, és kacag
belül a porc, a zsenge mag,
a gyenge mag,
úgy kacag.

ERIKA NEVÉRE

Er(ot)ika

OKTÓBER

Erikának

Alkonyodik. Egyre csendesebb
a levélraj a földön. Vékony ág
hasznítja azt a véreget,
amelyik a jelenvaló ifjúság
idejét rajzolja. Itt ködös
csitulásban édes vízszerű
pusztulásban áll az erdő. Élő, lángvörös
töcsével elöntve áll a betonút.

Ez a tölgyfa lenne az apám.
Mennyit kellett nőm, míg a szeméig felértem!
Hányszor vitt a nyakában, a vállán meg az oldalán
két karjával fogva át a térdem
alatt.

Arcom hátára fektettem,
s mint az orvosok, hallgattam, amint a beszéde
erős tüdejét s a mellkast remegtette,
úgy mentünk a szélben.

Remegnek az iszalag
kötelével átfogott
bokrok a hársak alatt,
tisztá testszagot
párolognak – a bokor...
védtelen és őszinte, mint amikor
megfürödtél és nem
takartalak el még vággyal, öleléssel.
Te, kiben oldódom, megejtő szemű,
tűzem őrzője vagy, lassú léptű csillag,

komolyságom mellé szelídült
szökellni való vágy, fény, eltáncolatlan
indulatom titka, engem kicserélő,
dobbanásaimat visszahangzó ház.
Őszökben eszméltető
októberi tüzem, víztükroin parázs.

Eltakar minket a múló-hulló erdő.
Őzek járkálnak itt, bársonyszeműek,
gyanútlanul lépnek ki az ösvényekről,
s látnak virágokká elúszó tüzet,

amint szól, beszél az ősz, mond betonra lappanó levelet,
esőcseppet, el sem is csitult
tükrös záport,

s egyre csendesebb
a levélraj, a víz,
és fényesebb az út.

Országos Széchényi Könyvtár

FORGATLAK, FORGATLAK

Forgatlak én, forgatlak,
csípőd violinkulcsait érzem.
Hegedülök
öledig élő hajaddal,
magamhoz szorítalak.

Egymáshoz hajol két homlok
sugárzó udvara.
Mint két sejtnyi gondolat.
Kitett szerveződés.
Hangtalan.
Csak borsószemek mutatnák ki
ezt a remegést.

Szoba.
A mi szobánk.
Kisebb egy szerelmes ölelésnél.
Ágaskodik az ágy,
levegőt akar.
Sugárút fölött lebeg az arcod,
hanyatt-lovas vagy.

Ujjamban a szív dörejei.
Lábunknál a bőrünk, amiből kibújtunk.

NÉZLEK, TE VAGY HÁT A BÉKE...?

Nézlek, te vagy hát a béke?
Ez a fény a szemed éke?

Ez a két kéz a te kezéd?
Te vagy az, ki levetkezett,

hogy a szemem késvékonyra
kellett vonnom – el ne nyomja

ragyogásod látásomat?
Madarakkal te társalogsz?

Béke, béke, galambnyelvű,
csókanyelvű, rigónyelvű.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

VACSORAI DŐ

Asszony beszélget a kenyérrel.
Egy kanál meg egy láda
bútorozza be az estét.

Macska nem törleszkedik
lábamhoz az asztal alatt,
inkább a ládán fekszik.
Gőz rotyog.
Alakjai, mint a lélekgyógyász-doktorok.

Kinn a vásznakat
csomagolják éppen.
Nem volt semmi, semmi a teherautón.
Itt pedig majd ül valaki,
lábához törleszkedik a macska.
Rá vár az asszony is,
és megint mond valamit a kenyérnek.

MÁJUSTÓL ŐSZIG

(Lányomnak)

Tetőtől talpig fusson be folyandár,
hajnalvirágok trombitáljanak
a szád sarkán, tűnődj a nagy folyónál
s a lábadhoz sirályok szálljanak.

A sarkadon guggolva üldögélj,
a várossal szemközt, a forgalom
ezüstje zengjen, messze, mint a dél,
s ahol a csendes délután a lombokkal borong.

A vízen át, a hullámok hajában
csendben babráló ujjaid bögyére
halacska üljön, nézd, neked találtam ki.
Ne vess rám nagy szelet zsíroskenyérrel.

S ne félj te semmitől. A kertek alatt ballag
valahol egy nyár, dalolni nem tud itt.
Tán almafák között keres nyugalmat,
a fűben nyitott szemmel álmodik,

s az égboltról a sistergő fémszengés
mint érháló forrón leér a földig,
dörej dűnnyög, s ha engem néha elvétsz,
ne félj, a nagy nyár újratermelődik.

Itt langyos Duna-táji záporok
májustól őszig szárnyukkal takarnak,
arcod megnő, nagy szemed párolog.
S beszélni lesz kedved, pedig magad vagy.
Beszélj csak hozzám. Ez a te hatalmad.

TÉL ELÉ RÉVEDŐ

(Levél az öcsémnek)

1.

Te vagy a mulatósabb kedvű testvér.
Sarokvasad a jégre cirnos rajzot karcol.
Én pedig elgondolkozom a zúzmarás határon.
Lehullnak a fák száraz gallyai.
Madarak hagyják el a partot.
Csak az erdőre vezető úton duhhog egy traktor.

Villogó

szűzlánybibés almák forognak a fényben.
Rozsdás lucernaszálakon köd vackolódik.
A városszálen nyitott kerítések mögé lobban a szél.

Darócfüves árokpárt, papírok, rongyok szegik utad,
hol föl villannak a reggeli kezdés öröklámpásai,
reflektorok vágnak a hó zizegő folyamába
– oldalvást ver a fény –
palánkok hullámsora, bádogvonulat sír,
benzinszagú levegőt kavarnak a berregő teherautók.

2.

Mindenütt, a feszesen lépő asszonyok mozdulatában,
morzsák hadán egyszerre fölrebbent madarak
szárnysuhogásában,
esőhajú lányok mosolyában
hírül vehető a mi ifjúságunk.

Munkások jönnek az utcán, vállukon billeg a jégvágó szerszám,
tél üvegsikátorában szétszóródnak a hangok.
Őszből idepírkadt tölgycesmete levelén rezdül a hó.
Munkába megy az öcsém.

Gyenge a tél, hava áprilist játszik, zsenge fogakkal támad.
Kutak nyüzsgő kristályöléből feltör a pára.
Dünyyögő kedvemen, ködfeküdte pihenő földeken,
villogó jégsugarak közt
boszorkány fürdik,
lábvize nem hull a fejemre keresztelőnek.
Homlokom illetik, forognak szemem előtt fönn
magasan a dérvért almák.

3.

Huhogó kapualjak öble némul,
keményebben kopognak a hangok,
a léptek elkülönülő zaja ez.
Csizmás minden ébredés.

4.

Mosókonyhában ablakig kapaszkodik a szén.
Teagőz gacsozza a falakat.
Tornyok mellett lapulnak a mohazöld tetők.
Hat óra után már bátorkodnak a tárgyak.
Seprű a sarokban, lapát a léckerítésnek dőlve,
vödörök a hóban, a kút körül daramerő lábos,
másik vödörben a krumplihéj,
ecetfa odébb, kötél van a lábán, meg ne szökjön –

5.

Tél elé révedő –

Csillagharasztról, juharlevélről, a lobogó sörényű
nyári hónapokról
van veled beszédem.

Mozdonyok tolakodnak a hóval érintett mezőkre.

Kimozdulnak a távolság üvegcsarnok alá rejtett öklei,
ezek a mozdonyok.

Első dohogás ideje.

Kezem vörösre mart szára alatt elolvad az ablakpárkány,
amint a falnak derékkal dőlve
az események sorakozását figyelem.

6.

Ilyenkor csillag gondolatra friss a dér.

A pályaudvar füsttel borzong.

Durva esőkabátom gallérja ropog,

amint a nyakamra gyűröm.

Üszkös ház előtt is áll amott egy, a tükörkép
változatául tűnődő.

Kezében bot, derekán drót szorítja össze a vásznat.

Derékba nyes az emlék.

Szelet kenyérre cukornak hó hullt,

ugráltunk a novemberi ég alatt,

vágtuk sarokkal a vakjeget...

7.

Ilyenkor ez a csendes vidék már oldódik.

Lágy a nap.

Csörömpölve ömlik az útra kocsmajtón ki a lárma.

Vizedő járdák fényjátékát zöld lomb még nem veri vissza.

Nincs zöld lomb.

De nyílt arcok városa lesz ez, nyílt város.

AZ ÉN VADALMAFÁM

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A VETKŐZŐ NYÁRFA

Egy nyárfa decemberben is
arany levelekkel áll a fenyőfák között.

Nem volt ideje elveszíteni
díszét, amelybe nyáron öltözött.

Kívül a test gyakran vonzó erővel hiteti magát,
s belül véráram szövö át a titkos sejteket,

ám valahol néha szellő támad és a fák
tudják ezt, amikor izgalmat sejtenek,

a változás reménye villan meg, akár a fény,
hoggy ráeszmélne múltó idejére az a fehér bőrű fa,

s látványként lendülne túl a saját idején,
szállni, mint az évszak nagy felhő-lova

ott fenn, miközben ezen az egészen keskeny havon
lépések töltik be a helyet,

a fenyőfák körül varjak lépdelnek, csőr, karom
rajzol csillagot, és új hó tölti fel a lépteiket –

De nem figyel senki a fára, amikor a vonat
megérkezik és saját zsivajára hág,

nem is nézi meg senki, hogyan dobja le pillanat
alatt brokátarany díszét. Nem látja senki a fát.

NEM LÉTEZŐ TÁJ

Az én szememben most már eltörölhetetlen lesz
a nem létező táj,
hol nádas húz át vízfodrok között
az erdő bronzos hajlatáig,

és azon túl a szittyós rétekig, feloldott dallamként,
ahogy talán a röpdöső madár,
ki lüktetéseit kopogja,
szárnyak kemény ti-ti-ti-táit,

pergeti a levegőt a betölthetetlen
végtelen égbolt,
s hull alá a megdarált idő,
aszfaltra ugyanígy szítál a karcoló homok,

ám én a széjjelolvadó napot néztem
egy délutánon át, ezüstös fényfolt
lett belőle,
lassan az is elfogyott,

és akkor megbolydult a mély,
megint a nádas kezdte el,
s a káka keserű illatával átítatott szél
borzongott a domboldalig,

a csúcson terebélyes ágak hajladoztak,
négy vadgesztenye lengett át a tó fölött,
oda, ahol az alvó kő

a feltéptlen kék fűben lakik,
s a forrásokból csillagok szakadoztak föl,
akárcsak ott, a hűvös völgyben,
mely fél nap távolságra innen
emlékszik esti tábortüzemre,

és ideszól s mondja magát a négy vadgesztenyefa
és a tölgyek
nehéz lélegzésével, az összemosódott erdőkkel
mintha türelemre

intene az alkonyat,
ereszd el súlyos tagjaid nyugodtan,
gondolataid,
a lelkes eszközök

leülekszenek a bolyhos árnyékokba,
védekező égbolt-nagy burookban,
hevernek az eggyéoldott rétek,
erdők és tavak között.

AZ ÉN VADALMAFÁM

Forduló égi barázdák, szellőzzetek, omoljatok,
napfény-ágyásokon a köd olvad,
szárnycsapások hasítják a levegőt,
mint a földet az eke,
s olyan gyanútlan az ősz,
hogy még az ösvényeken kóborló vad
is meg-megáll, patájával kapál, kutat,
gubacsra tapos, makkot lel, fülel, patakba lép.
Szólnak hozzám egy beérett vadrózsabokor
pirosgyöngyös mozdulásai,
de azt is mondja, elmondja, elég
régén volt itt egy vadalmafa, sirasd el,
hiszen húszéves voltál, csak egyszer jutott rá időd,
hogy eljőjj hozzá, lássad is,
milyen fekete lett, villám vágott a törzsébe,
később hangyaraj lepte el,
s a serdülő lombok hiába járták táncukat,
derekát körülfogva az égi sátor alatt,
pedig ősanyánk volt az a vadalmafa ott.
Szálazó fehér ősz szórta be,
és az ökörnyál, mint gyengéd láncolat,
úgy fonta át fehérjeszálakkal,
májusban pedig a rácsavarodott
hajnali szél jókedvvel,
színesen libegő szalagokkal.
S aki azóta erre jön, mintha titkot cserélne velem,
megáll, derekát kiegyenesíti,
látja, hogy rozsdavörös remegésben ragyog a domboldal.
Már nincsen itt a fa,
akit én nem felejtettem el,

s most a fáradtságom azokon a gyökereken át
belecsorog, beleolvad a földbe.

Úgy vagyok most, hogy elhagy a düh,
amivel ideűztem magamat hallgatni,
csak a szél forgat, forog, morog,
már azt kívánom, hogy inkább nekem dőlne,
s hogy ezután se haljon meg bennem,
az a vadalmafa, az a föld alatti.

PATAKOK OLDÓDNAK

Patakok oldódnak, zöldbe borult
fákról harmat hullong a vizek partján,

s itt, ahol fordul az út,
éjszaka bomlottak ki a barkák.

Néztem, hogy a csillogó pihék
e sárga nagy virág szemekből holnap

reggelre már a fű közé, a rét
friss zöld árnyékába szabadulnak.

S amikor a vadszekfű között
megül szabadságkedvű madárraj,

parázsporából tüzet
lobbant föl a mályva.

Megismerem majd az ünnepet,
ki áttekint a holnapig?

Madarakkal lépeget
és nem szórja el színes tollait –

Hisz könnyű művészet az öröm, napszakokkal széled,
torkában fény van, búshangú madársíp.

Hozzám lépdelenek távvezetékek,
ül a vállukon porcelán madárnép.

JÚNIUS

A víz mellett a kankalin
megreszket. Rá lepke szállt.
A túlpárt fényes kövein
üldögél az ifjú nyár.
Az ifjú nyár haján virág,
margaréta, nőszirm,
vadrózsa meg szarkaláb,
koszorúnak nyírfalomb.

Az árnyas mélyből alkonyig
a nyugodt, nagyszemű halak
kiúsznak a partokig,
benn lágy fodrokká hull a hab.
S a tiszta szagú víz fölé
száz mezőről dől az illat,
fényporrá zúg szét a fény,
és megcsobban az enyhe csillag.

A kankalin a vízre ér,
megleng a szélben egy kicsit,
s a széles zöld tenyérlevélbe
nedves csillag törülközik.

RÍMEK

Fű.

Fa.

Erdő.

Vízér.

Patak.

Tenger.

Szó.

Mondat.

Költészet.

Föld.

Csend.

Isten.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

KŐVERTE TISZTÁSOK

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

VIRÁGFÜRT

Habzik almavirágos ág.
Mélyül kék, békességes ég.
Mint a népmesék,
történi minden magát.

A szűz a kosarak közé teszi
a kosarat. Nézése áthat
e szendergésen az új tavaszig.
Még mielőtt valamit elveszít.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OTT A KŐVERTE TISZTÁSOKON...

– VIRÁGHINTA A GYERMEKKORBÓL –

Idéző

Nyár van, nyár van,
szősz hull, kóc hull,
nézem,
állok benne,
olyan, mintha álmodnám csak,
olyan, mintha, olyan, mintha
nem tudnám, hogy mit csináljak,
ne kerülj, szerencse.

Omlott földből, éltető-szerelmes
széles létezésnek
kavargásából kiragyogó
ükök, dédek szeme néz,
és meghajlik a jácint,

íme, szemem látszik,

ez az embermegmaradás elve.

Erdő széle

Arcom ha majd esők nem verik,
a harmat akkor is megszületik reggelig,
s levelek élén fut végig a víz,
árnyékból suhognak elő a virágok,
kaszás ágotaifű, recés fogú kákics,

meghajolnak,
s hajlongnak a fák is.

Erdő mögül villan a vihar,
köves országúton, krumpliföldeken rohan,
és az eső alatt földstöten
érez, fölszaglik a hant.

S ott a kőbánya mellett a világos vizű patak,
partja szelíd és minden köve fényes,
most is ott látom a lovakat,
a legelésző ménest.
Ha ólommal csurrantak az egek,
fölcsapó lángcsóva,
s tiszta lópaták lobogtak el fejem felett,
a villámok
itt
ültek lóra.

Bokrok takarják el azt a ménest,
és az előballagó csikók között
ismét én állok az erdőszélen.

Út

Kékszemű gyermekidőben
szekér vánszorog,
s térden a porban az ég alatt,
föltartott arccal
fohászkodnak az asszonyok.
Belülről szól a csendes ima,
csókaszájú aranyos gajdolás.
Mária!

Jaj, Mária!
Térden imádkozókra mosolygó,
aki sárkányfarkú zászlón tündökölsz.
Forrásvíz-ízű ima,
Mária,
te, Mária,
térden vonszolódás,
sáros sírás,
s kit hüppögés terelget,
rád nézve
téged énekelnek.

A villámok lovai

Ott, a kőverte tisztásokon
úgy legelnek az elvadult lovak,
hogy hátracsapó sörényük között
átlátszik az erdő,
s mind a harasztos hegyek.
Nem csillog a lábukon béklyó, se lánc,
lehajló fejjel bólogatnak,
dolomitdombok simulnak patáik alá,
és a legelő ménes legyező rajjá
széled a kövek között,
s nem hallatszik más,
csak a nyugodt lópfák ropogtatása,
úgy lépdelnek a lovak,
nyakukat emelik néha,
fejükkel visszavágnak hátukra,
orrukból bársonyos levegő
tör elő.

A tó

Rezdületlen égbolt
sustorog, lebeg,
kék derűje sóhajtságnyi mélyen,
s hangtalan visszhangzik árnyas mozgások tükrében,
magát látja tavon a liget.

Mohos köveken a hűs patak
simán iramlík, s a hajlásokban
még egy picit se csobban.

Egy halvány kis nyárfa
halkan felnyerít,
csodálja, hogy lónak látszik
a fák
rendjében,
és békében
lengeti
tovább
magát.

Ott a forrásvíz vékony ere,
amint elfordul, úgy háramlanak vele
a hártyalevelek.

És könnyű, mint a haj,
a gyermekláncfű, puha pelyhe felszáll,
és az éledő föld szertartásait
eljátsszák a meggyfák,
először a meggyfák –
húsos, vérízű gyümölccsel
vonulnak el,

azután a nyár
otthonos vendégei
az illatos körte,
a zamatos barack...

Belekordulnak a bujdokló esővizek,
a lemezes szén mélyrétegein
átszűrt, lassú áramlások
bukkannak fel sók tiszta ízével,
földágyéki mélyből fakadó
csendes áradással.

Hűvösébe gyönyörül az erdő.
Ágak között csokrosodnak fenyőtűzű fények.
Megbizserdül a harangvirág,
ízektől lett parazsával
életre kelti magát,
s hogy élhet,
leng, csapódik lobogó nagy szélben.

Országos Széchényi Könyvtár

OTTHON

VOGUL MOTÍVUM

Este van. Este lett. Esteledett rendesen.
Kecskék, tehenek ilyenkor hazafelé ballagnak.
Vászonlepedő mögül néz a csillag csendesen.
Szemfedő ne légy, te ablak.

Gereblyék, lapátok, vasállkapcsú kapák
áznak, dagadnak, nem művelik
a szőlőt. Párolog, párolog lassan
a melevizű tó, és fölötte az ég.

Kezemben a munka most csak egy rocskányi.
Cserzővarga-műhely romkövein varjak
lebbennek. Fönn áll a ház: ott lakott Batsányi.
Hallga, csak hallga –

A tó fölött ködkutyák úsznak, kergetőznek.
Vizes a fű. Törött. Sárga.
Férfilábnym-látható vékony havú őszben
vagyok, hogy cigarettázzak.

MÉG

Mártának

Cseréld magad vissza
a kislányra,
aki patak-
parton fut. Giliszta-

népség közt. Esőben
házi teknőt cipel, s kiabál.
Ragyog a sok fény,
s úgy érzi, hogy ő
valami gyermek-isten,
és csónakázni akar.

Csípője,
kagylócska marka, keze
ígéret, hogy majd
érett asszony lesz.

Cibálja azt a teknőt.
Micsoda ordító kis szűz!
Ott van.
Észrevett. Véletlenül!

DÓRIKA A TAVASZI NAPFÉNYBEN

Újabb reggeleken, Dóri
napra kitett mosdóvizedet melegítse a fény a lavórban,
ó te, az elromlott tusfürdő csapjával ne törődj,
hálóinged a földre taposd le,
s kecses csöcseidnek
labdázó játékával mosolyogtass!

VARJAKKÁ TÉVŐ

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

VARJAKKÁ TÉVŐ

A déli háborúk után

I.

A virággyökereket óvó rét a fű zöld pelyhével újulni kezd
februárban, amikor fészkelnek a varjak,
és pazarló fénydárdák nyüzsögnek reggel.
S az ázott kérgű, csupasz törzsű
fák fölött mint csapkodó kereszt,
s mint szárnyakból összeállt morajló
malomkerék, mely mindent elnyel,
őrli a levegőt ez a madár csapat, a varjaké.
Rajzolva a széjjelhulló levegőre szétporló arcot és akaratot,
szárnyvillanások és fordulatok nyomán megtelik a tér
törvénnyel, az acsarkodó és marakodó
hangzavar helyén hangok söprik tisztára az ég üvegharangját,
szállva mindenek fölé,
ami zajlik, aminek a képei eltakarnák
őket is, akikkel magát kijelenti az ég,
a varjak, e szennyes bolygó reménységei
elélnek a tél táplálékain,
s az egymásra halmozott csendeket felsérteni
bátorak, s addig köröznék, amíg tántorogva
csárogó kórusaikkal a varjakká tévő időt majd kezessé teszik,
sötét felhőként válaszolnak a négy évszakos viharoknak,
zsivajos, újszemű látvány, de van benne valami váteszi.

II.

Festményeken, olykor a háborgó kavargás és a szilánkos
törmelékek csatamezőin
lecsihadt hullahalmokon
(amilyen csendéletet sóvárog már kezdettől a halálunk)

szekérekerek, mint földbe tűzött szikkadt mákfejek őrzik
a vasrúddal eltört kezek, lábak, a csont, a bezúzott arc
és a fölnyársalt test égre fagyott kínjait, az üvöltözést,
enyhén füstölő romok közt,
ahol a varjak, mint sárba ledobott sötét gyapjúkendő
a nyugalom völgyei-gödre-i-dombjai, amint a port, a gőzt
a párát lehellik a dögvész rézkarcain,
alacsonyra csapott szárnyakkal, az eljövendő
szeszélyt... igen, a világi tavasz borzongó alakulatai...
Mert itt tenyésznek az okok a következmények nélkül
a háborúk ütemes ritmusaiban, a tegnapi és mai
arcba vágott határok, amíg a visszatérő gyötrődés ki nem elégül.
A képtelenség vetítoszobáiban a jelentések peremén
kikönyöklő elmével, ilyen, ilyen ecsetvonásokkal
öröklül a mű, mely éppen úgy riaszt,
mint ahogyan tanítja is a lehetőséget,
a végtelenbe helyezendő tételt,
a mocsáros hajnali horizontokat, a malaszt
hordónyi férfimellkasokból kiszakadó
oldó hatalmát,
a fölriadt madárrajt,
mely nyugodni nem nyugodhat, ha felszállt.

III.

Ti, könyvek madarai, fájdalmas levelek madarai, gyűrűt
tartó hollók,
és feketék, mint a katona, aki új maszkban,
a félelem lábain előállt, a friss háborúban a rémületre,
minden kiszenvedhető változatba elkóborló,
varjú népnek példák.

Könyvek madarai, levelek madarai, jegyzett címermadarak,
ázott unokatestvérek a télvégi nagy tanácskozásokon,
felmérve a nem folytatható időt, a lehetetlent,

a semmivé maradt tépődéseket a varjúvá tévő időben,
ki nem rügyezett bokrokon
és árkon-bokron, az erdőn és a mezőn,
a csinnadrattás tél nagy jégtábla-romjainál,
ott vagytok ti, ahol a mozduló szárnypáros védekezőn,
olyan menekülve, mintha ekévé hajlítaná
valami vágy a hideg hónapokat,
hasító szárnyakat fordít a temetőkre,
így, így minden mozdulat, mely tollakból
és fémekből gömbölyödik,
az időszerű munkákat végzi, s mint a jámborság
igába fogott páros ökre
teszi, amit kell, ahogyan mozdítják –
Látom, hogy a voltakról számot adni
már megint nem lesz rendelet.
Haj, varjak és hollók, fekete ármádiák
e mohos indulatoktól hadi érzékű térségeken.
Nép, madárnép, szálló –
László népe, Pegazusé,
a hadi érzékű térségeken.

HEGYI ÉRTEKEZÉS

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

HEGYI ÉRTEKEZÉS

A HEGY BELSEJÉBEN sosem lakott sárkány.
A mélyéből előpárolgó
kénsszagú és dögletes levegőt, a sötétszürkén
lecsorgó és habcsipkés masszát a hegynek
mai művelői bizony sosem látták, ezért aztán
türelmesen és csendesen hallgatják a
tudós szavait, aki a
ledőlt bazaltorgonára
állva beszél
és a végén
ennyit mond, hogy: láva.

BIZONYOS PUSZTÍTÓ HATÁST emleget a tudós,
ám a hallgatóság
közegében kimondatlan jelen van a közös kérdés,
ugyan kit vagy mit pusztított el a láva,
amikor a jelenlegi
termőképeség a hegyben éppen azáltal jött létre,
hogyan a láva (ahogyan a
tudós mondta és folytatta)
jó bortermő szőlőföldek
mai sajátosságait határozta meg.
Ámde bárhogy erőltetik
emlékezetüket és a
családok idős tagjait
is hiába kérdezzetik,
láva okozta halálról
nem tud semmit senki.

DE AZÉRT TÁN NEM HAZUDIK ez a tudós,
miért tenné? meg aztán „Marisunk fia,
s apja, Jóskánk is itt kapált,
ismerhetjük, ezek rendes népek.”
Azonkívül érdekes is, amit beszél,
meg a gyerek
könyvébe is beleírták,
hogyan is van ez a láva,
vagy micsoda,
úgy is lehet, hogy a hegyen
sosem lakott sárkány.
Így mondta a tudós, mi hát
miért vitatkoznánk?
Nem szólt bizony ellene itt
senki egy fél szót se.

A HEGY BELSEJÉBEN mégiscsak van valami.
Jó reggel, mikor az ember
kijön, hogy kapáljon estig,
vagy a vesszőt felkötözze,
amikor a nap még alig
látszik, szürkés-kékes pára
gomolyog le az oldalon,
el kell gondolkodnia,
néhány percre abbahagyva
a fárasztó munkát:
„Biztosan igaza is van,
de azért ott fenn a hegyen
vagy a hegynek belsejében
mégiscsak van valami:

NAPKÖZBEN, KAPÁRA DŐLVE, szőlősorok közül néha
fölplislantva még egymást is
rajtakapjuk, amint a hegy

felé nézünk, nézegetünk,
s jól tudjuk, hogy arra gondol
bármelyikünk, hogy a hegyben
ott lakik a sárkány.”

KEDVES TUDÓS, SZÉPEN KÉRÜNK, ne haragudj,
amiért a kapáslányok meg a fiúk
tekintete összerezzen,
úgy van ám ezzel az ember,
hogy a munka izzasztó és
barom-nehéz óráiban
örökké egymást figyeljük,
s kezdjük tanulni a vének
fény-mosolyos tűnődését,
amikor – hiszen jól tudjuk –
nincs ott semmi, nincs ott semmi,
mégis, milyen boldogság, hogy
oda-odanéz a lány is,
amint megáll munka közben,
combja szára meg a válla,
vállá édes sótartói,
és – amint fejét lehajtva –
kapál tovább, én istenem,
én istenem, jó istenem!

GONDOLD EL, HOGY AZ ASSZONYOK,
délben, amikor a főre
kiteszik a tányérokat,
s hasalunk, körül az árnyék
peremén, s mint hűl a tányér,
s odébb a diófa alatt
a csecsrózsákat habzsoló
lubickoló csecsemőknek
mi járhat kicsiny fejében,

hiszen közben arra néznek,
a hegy felé, a csúcs felé.
A hegy belsejében
mégiscsak van valami?

„LETAGLÓZHATATLAN SZIKLÁK, fű-földbe nyuvadt,
belenőtt
plató-tömbök, kőlavínák,
egymás tagjaiba roskadt
tagolatlan őstömegek...”
s más efféle
(szóképzavartól sem mentes)
érzékletes leírások
tudósítanak a hegyről,
s a tárgyilagos szemlélet
megengedő álláspontot
foglalhat el, ha a témát
egészében látjuk.
Ugyanis a lényeg nem ez,
nem a külső leírások,
hanem azon kísérletek,
amelyeket megbízásból
magunkon végeztünk.

ERRE NÉZVE AZ A MÓDSZER, miszerint egy sárkány-
fejet
idehozván (mely garantált és hiteles jó sárkányfej),
tisztességesen levágva,
(meg a karmok, meg a nyelvek)
nem vezetne eredményre, sőt az előre kijelölt
és garantált sárkányölő (körpecsét és aláírás)
sem lehetne sárkányölő, mert a hegy mai lakói
(ámbár nem tiltakoznának) hosszas faggatásra azért
kivallanak, hogy nem hisznek a sárkányölőben.

Mégpediglen azért, mert bár nem vitatják, hogy az a fej
ténylegesen sárkány feje, s bizonyára ő vágta le,
szóval, úgy áll a dolog, hogy itt mindenki tudja:
a hegy tetejében (vagy a hegynek belsejében)
sosem lakott sárkány,
ezt tehát máshonnan hozták,
így hát nem érvényes.

NOMÁRMOST ILY SAJÁTLAGOS viselkedésünkről szólva
előre kell bocsájtanunk,
hogy nem volna igaza
bármely tudós kollégánknak,
aki ebből azt vonná le,
hogy a hegy mai lakói
nem szeretik a hősöket,
sőt, nagyon is szeretik!
Erre nézve elégséges
bizonyítéknak gondoljuk,
ha arra utalunk, hogy a
mai hegylakók
szó nélkül is egyetértve
szokták teljesen szabadon
egymás elbeszéléseit
tágra nyílt szemmel hallgatni
a sárkánynak iszonyatos
félelmetes külsejéről,
sőt arról is, hogy melyikük
hogyan találkozott vele,
amikor ott fönn járt,
ahol a sárkány lakik.

VOLT MÁR OLYAN KÍSÉRLETI
akció is, amikor a
mítoszt (ezt a sárkánymítoszt)

szembesítették a hegynek
mai művelőivel,
hivatkozva az ő saját
elmondásaikra, melyek
értelmében fenn a hegyen
valaki egyszer a sárkányt
legyőzte lóról lándzsával
döfve át a torkát, tehát
hogyan lehet, hogy még most is
hisznek valami sárkányban,
hogyan lehet, hogy még most is
hiszünk a sárkányban?
De hiszen mi, sajátmagunk
meséljük, hogy valaki már
egyszer – közülünk való –
legyőzte a sárkányt.
Talán új sárkány született?
Vagy tán nem mondtunk igazat?
Most hát hogyan is van ez?
Hogy mi itt csak hazudozunk,
egymásnak csak mesélgetünk,
de bezzeg a tudományos
igazságot nem becsüljük,
nem ám, de még annyira se,
hogy ellentmondjunk neki.
Elismerjük, hogy nincs sárkány,
bezzeg, mikor egymás között
maradunk, beszélünk róla,
vagy amikor egymagunkban
kapálgatunk kinn a hegyen,
no, ugye, ugye?

KÜLÖNFÉLE VÁLASZOKAT rögzített az a kolléga,
aki az itt fent említett

kísérleti akciót a
hegylakókkal lefolytatta.
Nehéz dolga volt.
Egy sem akart nyilatkozni.
Végül egyikük
arról kezdett magyarázni,
hogy az egész a gyerekek
miatt van, mert ők még hisznek
valami sárkányban, amit
majd ők győznek le mind, külön,
(... te jó isten, honnan tudnánk
beszerezni annyi sárkányt)
de ezt letorkoltuk,
s úgy döntöttünk, hogy egyikünk
feleljen helyettünk.
Vagyis a hegyközség
minden lakója helyett,
akik vagyunk a hegy művelői.

ÁLLJON TEHÁT ITT A VÁLASZ,
így hangzik: Soha
nincsen legyőzve a sárkány.
Ez a monda, hogy valaki
egyszer már legyőzte,
nem más, mint a hegylakókban
meglévő erős kívánság,
hogy úgy volna jó.
Ez a magnetofonszalag
elég jó minőségben
megvan ma is, és a tudós
kérdése is: „Tehát akkor
mégiscsak van sárkány?”
De ezt követően válasz helyett sercegés
... és könnyed surrogás hallható.

A TUDOMÁNYOS KUTATÁS során megörökítettünk
néhány úgynevezett sárkány-
éneket, illetve néhány
sárkány-ének töredéket.
Ezek azt a célt szolgálják,
hogy a sárkányt eljessze
magától a közösség.
Ám a kérdésre,
hogy ezek szerint mégiscsak van
a hegy belsejében sárkány,
ilyen választ adtak
a hegy mai művelői:
„Sosem lehet tudni.”
Tudós kollégánknak feltűnt,
hogy a sárkány-ének zajos
bemutatása közben a hegyi
közösség daloló tagja
begörbített, karomszerű
ujjaival hadonászik,
jobbra-balra nagyot toppant,
nyakát és a felsőtestét
sárkánymódra hajigálja.
Erre nézve
olyan magyarázatokat
hallhatott, hogy szükségszerű
így utánozni a sárkányt,
helyesebben nem is csupán
utánozni, hanem mintegy
sárkánnyá is változni, hogy
megértse a sárkány,
ugyanis ezáltal saját
nyelvén szólnak a sárkányhoz.

MÉG EGY UTOLSÓ KÍSÉRLET történt (ez sem viti előbbre),

leírjuk itt beszámolónk teljessége érdekében:

egyik kollégánk felhívta

egyik hegylakó társunkat

a hegyre, hogy megmutassa,

nincs ott semmi sárkány.

Tudós társunk azt írja, hogy

ekkor, amint a hegylakó

arcára pillantott, olyan

furcsa érzése támadt, hogy

legjobb lesz, ha befejezi

a bizonyítást.

Azóta ez a tudóstárs

mosolyog, ha szóba kerül,

mi is történt fenn a hegyen,

ámde nem hajlandó adni

magyarázatot,

csupán az ujját emeli

szája elé hallgatagon,

s lassan mosolya lefoszlik,

komoly a tekintete.

Értelmesen néz ránk.

ZÁRADÉKUL, MELLÉKLETKÉNT KÖZÖLJÜK

a sárkány-mítosz

összegyűjtött, töredékes

darabjait, melyeket a

hegy tetején nagy titokban

kellett lejegyezni

egy-egy hegylakótól,

amikor mély torokhangon

dúdolta magának,

csillogó ruhában.

MELLÉKLET

1.

„Borzalmas nagy sárkány vagyok,
itt fürdök a csillagfényben,
erre-arra hempergőzöm,
pofámat kitátom,

széjjelzúzom a sziklákat,
lerángatom a villámot,
két nagy mancsom akkora, mint
egy-egy markológép.

Ha én morgok, mennykő dördül,
hegy a hegygel összekoccan,
szőlőfürtre, háztetőre
zúdítom a záport.

Borzalmas nagy sárkány vagyok,
itt fürdök a csillagfényben,
erre-arra hengergőzöm,
pofámat kitátom.”

(A kezdő, illetve a záró versszakot gyakorta sokszorosan ismételteti a táncos. Hiteles felvételek szerint tizenötször, tizenhatszor is.)

2.

„Én vagyok a legerősebb hegyi sárkány hét határon,
úgy ordítok, erdőn-mezőn hallatszik az ordításom, huhh!
Úgy dagasztom meg a hegyet,
mint az asszony a kenyeret, huhh, huhh, huhh!”

(Variációja: „Ezt a hegyet úgy dagasztom, /Mint a tócsit* komámasszony, stb. ”)

* tócsi – a hegylakók étele, reszelt nyerskrumpli, liszt, só és bors keveréke, olajban kisütve fogyasztják.)

A fentebb bemutatott két szöveg archetípuson kívül fellelhető egy ősinek feltételezett variáció is, melyet két lejegyzésben közlünk:

3.

„Dög, dög, dögrovás,
éjfél után Mikulás,
holnap reggel jégcsuszka,
fálnak csapott léppuska.”

Ez utóbbi, más változat szerint „fálnak csapott géppuska”.

3/a

„Dög, dög, dögrovás,
holnapután Mikulás,
három heti Jézuska,
derekadba kék buksza.”

A „derekadba – máskor derekamba – kék buksza” magyarázatául egyes hegylakók a sümegi búcsúra utalnak, ahol kék műanyagból varrott bukszát (azaz pénztárcát) lehet vásárolni. Megjegyezzük, hogy az adatközlő szerint a „derekadba géppuska”, illetve a „derekamba géppuska” változat is előfordul, de kiveszőben. A hegy déli oldalán erősen töredékes sárkány-ének motívumra akadt egyik tehetséges munkatársunk, harmadéves bölcsészlánya.

4.

„Mint a cseresznyemagokat,
kipököm* a lovagokat,
páncéljukat lenyelem,
páncélból a kenyerem.

Megfürdök a forrásvízbe'
azé' olyan jó az íze...”

Az adatközlő nem tudja tovább.

5.

„Kucorgok a barlangomba', eh! Ehh!
Csillag süt a kobakomra eh! Ehh!
Pikkelyeim naptallérok,
páncéltükröt domborítok, eh! eh! eh!

Kiülök a hegytetőre eh! Ehh!
Hatvan tonnás laposkőre eh! Ehh!
Farkammal, ha sudarítok,
lányok, ugye felvisíttok? Eh! Ehh! Ehh!

Azért vagyok ilyen ronda eh! Ehh!
Mé' nem jössz a barlangomba eh! Ehh!
Édes borba fürdetnélek,
nyelvem alól etetnélek eh! Ehh! Ehh! ”

Eredetinek véljük a következő, sajnos, töredékes sárkányéneket, amelyet ugyancsak tehetséges munkatársunk gyűjtött, ezt azonban a hegy délnyugati lejtőjén:

**kipököm = kiköpöm*

6.

„Iszonyú mancsaim
között a sár
gyüremlik, türemlik...”

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

CSAK RÓZSA BANDI MOSOLYOG

Gyöngysor-olvasó a halott barát emlékére

1.

Kapar az idő, mint a tyúk,
nehezen érzi jól magát.
Groteszk betonlap rá a múlt.
S minden dolgokban bénaság.

Karé Magdolna bennem él.
Varázsrokkája van neki,
ha jobbra üt, engem vetél,
ha balra, a múltját üti.

...Csak Rózsa Bandi mosolyog.
Tenyerén gyöngysor. Pergeti.
Fiúk? Milyen a „mi-dolog”?
S villáma? Fergetegei?

És – a hegycsúcson, Vác fölött
már elnézzük Naszály felé
a felhőt. Barnák a rögök,
szaglik az áldott szilvalé.

(Tán üveghegyen inneni
lólábú metafizikát
villantok ide isteni
éllel, ha kőleves se várt.)

Ülj le, Bandi! Ez itt a völgy.
Zománcvörös az égi máz,
a nyúzott akácfa, a tölgy,
a lefutott bordás faház.

Sötét Dobó-kockával játszom.
Várkapitány, a verseid!
„Szarvasagancsnyelű huszonhárom...”
A csontjaim, a csontjaid.

Bandi! Ki merete mondani
a múltnak: „AZ nem én vagyok!”?
Magát jövőnek vallani
vélte. Ki az, ki mosolyog?

...Csak Rózsa Bandi mosolyog,
a fénylő sebre rátakarni
a jó erőt. Szólít e mód,
e Dózsa-virág Rózsa-Bandi.

E Dózsa-Rózsa Gandhi-Bandi
egy mezítlábas főguru,
ki úgy tud semmivé maradni,
hogy szétrobban egy háború.)

Országos Széchényi Könyvtár

II.

A vers, amit az ember ír,
a láng, amit az ember óv,
tükörcarcú, akár a víz,
s az ember szól. És nem motyog.

A láng, amit az ember óv
nem tüzesíthet ránk vasat.
S ha kihúny, villámot lopok.
Parázslík szavad.

Az értő így, vagy úgy, leír...
sebet sebbel takarna el?

Sebbel-lobbal? Hogy lángol a papír,
s majd elhamvadni kell?

Hallgassak? Éljen más a szóval?
De mi emel? Naszály felé visz
a szél. Lángban áll a hegyoldal.
Sit tibi sancta terra levis!

Legyen a föld könnyű neked,
Bandi, az ég nehéz, panaszkodj,
de nem görög mítoszban égett
füstaranysárgára arcod.

Nincs közöm görög istenekben,
nem sas – szesz tépdesi a májam.
Ám a Démon nem ismeretlen,
ha rólam szól hazámban.

Ugyan! A történelmünk érti,
mi az a rejtély Vác fölött,
s hogy mit takart el a férfi,
miközben betonport köpködött.

(S tudtuk: Istennel egybeérni
a hegycsúcs-száraz tény fölött
csakazértis, mégis megéri,
bár takargassanak ködök.

Hiszen az, aki hegyen él,
csontjait kockára veti,
nem zsigerekből beszél,
az Istent élteti.

S hogy ott a börtön? Lerovom,
hogy Vác fölött az Úr, nem úr,
s leckét ad a ravatalon
Tulp doktor, a tulipánkezű...)

1995

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Tartalomjegyzék

Hagyomány

EGY HŰVÖS RÉTEN

Táj	9
Eső alatt álló erdő	10
Héjakútmácsonya	11
Bazalthegy	12
Almafák	13
Kert és alkonyat	14
Szeptemberi vihar	15
Mivel megint...	16

KÁRÉ MAGDOLNA UDVARA

Dunazug	19
Eső	21
A bábrablók	22
Udvar	23
Karé Magdolna	24
Nagyanyám lakodalma	25
Tisztaságod eltakarva	26
Anyám, arany liliomszál	27
Apám	28
Kiterítve az ifjúság	29
Úgy vacogtunk, úgy kacagtunk	30
Vakít a gőg	31
Hűvös vize nyárnak, ősznek	32

KIKIÁLTÓ-VERSEK

A FAKANÁL ÁRUS	33
A CSIBEÁRUS	34
A CUKORKA ÁRUS	35
A HANDLE	36
Magam nélkül	37
Gyűlölő	38
Ideköt az ősz is	39
Búcsúztató	40
Köszöntő	43

DÜRER: HANS IMHOF ARCKÉPE

Példázat a fákról	47
Az az udvar	48
Majd az éjszaka	49
Hősi ének egy ménről	52
Kenyérnagy csipőjű asszonyok	55
A bauxitosok	56
A kiskocsi	58
Dürer: Hans Imhof arcképe	60
Petőfi daguerrotípiája	62
Rippl-Rónai lerajzolja Móricz Zsigmondot	63
A dundi kisgyerek	64
KÉT KURTA: Buzogány, Arc	65
Fölleli	66

A SZARVASOK KÖNYVE

E megsuvadt és vízmosásos...	69
Patak még bennem...	70

Közöm sincs ahhoz...	71
Ez is késik...	72
Honnan az ég megnyugtató...	73
Magányos, tévesztő jövőhöz...	74
A szarvas ott feküdt a deszkán...	75
A dióbarna délutánnak...	76
Az augusztusi hársfalombok...	77
Fű vagy virág...	78
Káré Magdolna stilizált halála	79
Epilógus	80
Harangok városa	81
Körtefa	82
Kattog a fény	83
Piros alma, körte	84
Öreg Makrai és a szél	85

TÉL ELÉ RÉVEDŐ

Francia etüd	89
Égen, földön, parton	90
Radnóti	91
Erzsi levele 1950-ben	93
A TÖRTÉNET KÉT ÁGA:	
A zsitvagyarmati ablakok, Asztal virágváza	94
Mégis	96
Munkaszünetben	97
Asszony	98
ÜZENETEK: Mondtad, hogy álltál..., Majd	99
Táncsics Mihály Pestre érkezésében	100
Pányvás mosollyal, szombatokkal	102
A balhé	103
Napló	104
Rendezgetés	107

A vörösruhás nő	108
Rippl-Rónai vendégsége Maillolnál	110
Hintázó asszony	112
Erika nevére	112
Október	113
Forgatlak, forgatlak	115
Nézlek, te vagy hát a béke?...	116
Vacsoraidő	117
Májustól őszig	118
Tél elé révedő	119

AZ ÉN VADALMAFÁM

A vetkőző nyárfa	125
Nem létező táj	126
Az én vadalmafám	128
Patakok oldódnak	130
Június	131
Rímek	132

KŐVERTE TISZTÁSOK

Virágfürdő	135
Ott, a kőverte tisztásokon	136
Otthon	141
Még	142
Dórika	142

VARJAKKÁ TÉVŐ

Varjakká tévő	145
-------------------------	-----

HEGYI ÉRTEKEZÉS

Hegyi értekezés	151
Csak Rózsa Bandi mosolyog	164
Hagyomány	194
A vendég	195
Adni	196

A HÉT KRAJCÁR KÖNYVEI

1993

Móricz Zsigmond: *Hét krajcár*, elbeszélések, reprint

Tamási Lajos: *Hazatérés*, válogatott versek

Benke László: *A kihalt játszótér*, versek

Varga Domokos: *Kutyafülűek*, novellák –

V. Domokos György: *És így tovább...*, szociográfia
(apa és fia munkája egy kötetben)

1994

Szabó Pál: *Tiszta búza*, válogatott novellák

Kuczka Péter: *Út a folyóhoz*, válogatott versek

1995

Benke László: *Gyalogos riportok*

Gergely Mihály: *Mi, gyalogrendűek*, korkép hetven jegyzetben

Molnár Zoltán: *Veszélyek és meggondolások*, válogatott novellák

1996

Vérrel virágzó 1956, negyven magyar költő versei,
szerkesztette: Benke László

Dékány Kálmán: *Árnyékgyár*, regény

Szeberényi Lehel: *Levelem küldöm inkák országából*, útirajz

Komoróczy Emőke: *Arccal a földön a huszadik század*,
tanulmányok

1997

Varga Domokos: *Tisztelt családom, -od, -ja*, pedagógiai esszé

Dékány Kálmán: *A szerelem tornácán*, elbeszélések

Dékány Kálmán: *Diákvér, Az úrilány lovagja*, két kisregény

Somogyi Imre: *Kert-Magyarország felé*, szociográfia

Karácsony Sándor: *A cinikus Mikszáth*, esszé

Ünnepeink – műsorokra, köszöntőkre készülők könyve,
szerkesztette: Varga Domokos

1998

Kuczka Péter: *Határvidék*, tanulmányok

Harc és játszma: a Nagy Lajos Társaság antológiája,
szerkesztette: Szerdahelyi István

Szabadság és halál 1848-49. Szem- és fültanúk híradásai,
szerkesztette: Varga Domokos

Piros és fekete, válogatott versek a reformkortól napjainkig,
szerkesztette: Benke László

Gergely Mihály: *Bruegel varázslatai*, esszé, színes
és fekete-fehér képek

Dezséry András: Szabadítsatok meg az emlékeimtől, emlékirat
Világvégi palota, versek, szerkesztette: Erdélyi Erzsébet
és Nobel Iván

Varga Domokos: *Ritkaszép magyar népmesék*

Molnár Géza: *Hózápor Budán*, válogatott novellák

Kuczka Péter: *Az utolsó kenet*, válogatott novellák

Bárany Tamás: *Kis magyar irodalomtörténet*, válogatott paródiák

Dékány Kálmán: *Toronykiáltás*, *Edzésben*, két kisregény

Derzsi Sándor emlékkönyv, szerkesztette: Derzsi Ottó
és Varga Domokos

Tóth Endre: *Gyermekkorom krónikája*, emlékezések

1999

Anyanyelv, világnyelv – Bábel? – tanulmányok,
szerkesztette: Gergely Mihály

Varga Domokos: *Ritkaszép magyar népmesék* 2. kiadás

Ünnepeink – műsorokra, köszöntőkre készülők könyve,
2. átdolgozott kiadás, szerkesztette: Varga Domokos

Ákody Zsuzsanna: *Földanyácska gyermekei*, regény

Dékány Kálmán: *A szív vására*, novellák és színmű

Katkó István: *Tabló babérlevelekből*, portrék

Kopré József: *Móricz Zsigmond „mindenese” voltam, emlékirat*
Varga Domokos: *Nem születünk szülőnek, pedagógiai esszék*
Kuczka Péter: *Seregek Ura, versek*
Kuczka Péter: *A torony, vers*
Dékány Kálmán: *Nőkön innen és túl, regény*
Magvető – *A magyar irodalom élő könyve,*
szerkesztette: Móricz Zsigmond

2000

Varga Domokos: *Édesanyám sok szép szava, regény*
Bárány Tamás: *Zsibvásár, versek prózában, félpercesek*
Kadosa Árpád: *A Károly-laktanyától a Don-kanyarig, emlékirat*
Hendi Péter: *Rekviem egy jogászáért, novellák, színművek*
Kádár Ferenc: *Levette kezét rólunk a Teremtő, versek*
Benke László: *Sértők és sérültek, regény*

2001

Varga Domokos: *Íróiskola – Tollforgatás mesterfokon, esszék*
Gergely Mihály: *Ébredj, emberiség! röpirat hetven kiáltásban*
Gergely Mihály: *Vége a MŰVÉSZETnek? Avagy:*
miért csiszolták a kőbaltákat? – esszék
Csontos Gábor: *A boldogság korlátai, elbeszélések*
Siklós László: *Részeg halak, regény*
Benke László: *Halálig szomjazom, versek – Szélvízvölgye, mese*
Szalay Károly: *Fancsaliságok, publicisztika*
Molnár Géza: *Trombi, a kiselefánt, mese*
Nagy Mihály Tibor: *Szomjazó madár, versek*

2002

Ünnepeink – *műsorokra, köszöntőkre készülők könyve,*
szerkesztette: Varga Domokos, 3. kiadás
Varga Domokos válogatott művei:
Víg játék – végjáték, búcsúkötet
Kutyafülűek, novellák

Ritkaszép magyar népmesék

Európa születése, esszé

Herman Ottó, regény

Fiúkfalva, regény

Bárany Tamás: *Államcsíny Paránában*, satírikus regény

Györfly László: *Pásztázó, magányerőből*, publicisztika

Bistey András: *A képviselő vidékre megy*, novellák

Illés Lajos: *Az Új Írás hőskora*, irodalmi történetek, emlékezések

2003

Benke László: *És hirtelen leszáll az este, Öregek menedéke*, lírai szociográfia,

Bokor Levente: *Aranylázálom*, válogatott versek

Szalay Károly: *Fintorgások*, publicisztika

Molnár Géza: *Lángoktól ölelve*, regény

Bárany Tamás: *Rákóczi zászlai*, regény

Gergely Mihály: *A Kozmosz 15. törvénye*, fantasztikus regény

Csongor Rózsa: *A fekete hárászkendő*, novellák

Szöke Kálmán: *Szavak a némasághoz*, válogatott versek

Csák Gyula: *Egy május fejfájára*, válogatott novellák és kisregény

Varga Domokos: *Ritkaszép magyar népmesék*

Varga Domokos: *Nem születünk szülőnek*, pedagógiai esszék, 2. kiadás

Varga Domokos: *Víg játék – végjáték*, búcsúkötet, utánnyomás

2004

Varga Domokos: *Kamaszkrónika* – vallomások és tünődések –

Szuly Gyula: *A Krisztinaváros lovagjai*, regény

Nagy István: *Aki lemaradt a hajóról*, válogatott novellák az író születésének 100. évfordulóján

Gergely Mihály: *Az artista balladája*, a szerző válogatása életművéből

Szalay Károly: *Arcok törött tükörben*, regényes portrék

Illés Lajos: *Irodalmunkkal Európában* – tanulmányok, emlékezések

Marafkó László: *Kukkoló*, kisregény

Sulyok Katalin-Siklós László: *Macska-életlálharc*, regény
Tóth Endre: *A világ végén*, válogatott versek a költő
90. születésnapjára

2005

G. Komoróczy Emőke: *A szellemi nevelés fórumai*, tanulmányok
Borbély László: *A lándzsa Longinusa*, *Az utca napos oldalán*,
két kisregény
Molnár Géza: *Csúcsok – szakadékok*, önéletrajzi regény
Csontos Gábor: *A Hortobágy szélén – Nádudvari*
beszélgetések – társadalomrajz
Varga Domokos: *Kamaszkrónika – vallomások és tűnődések –*
Ünnepeink – műsorokra, köszöntőkre készülő könyve,
szerkesztette: Varga Domokos, utánnyomás
Varga Domokos: *Édesanyám sok szép szava*, regény
Csanádi Imre: *Hajnali káprázat*, válogatott versek,
szerkesztette Alföldy Jenő
Tamási Lajos: *Keserves fáklya*, válogatott versek,
szerkesztette Benke László
Benke László: *Veszteség*, válogatott versek

A Hét Krajcár 2006-ra tervezett kötetei

Koncsek József: *A tájjal maradtam*, versek

Islai Zoltán: *A leányzó fekvése*, novellák

Ferdinandy György: *Chica – trópusi lány – szociográfia*
Puerto Ricoról

Vargha Gyula: *A végtelen felé*, válogatott versek és fordítások,
szerkesztette Mészöly Dezső

Alföldy Jenő: *Válogatott irodalmi tanulmányok*, kritikák

Hatvani Dániel: *Száz napos szerelem – az 1980-as évek magyar*
„love story”-ja, kisregény

Molnár Zoltán: *Búcsú a Jóistentől*, válogatott novellák az író
85. születésnapja alkalmából

Illés Lajos: *Színészportrék*

Csománé Forgács Emma: *Fészek és fiókák*, családszociográfia

Gombár Endre: *Hangyaháború*, ifjúsági regény

Vérrel virágzó 1956 – *ötven magyar költő versei* – második,
bővített kiadás, a magyar forradalom és szabadságharc
ötvenedik évfordulója alkalmából

A kötetek megrendelhetők a 06-20- 574-05-45-ös
vagy a 34-28-146-os telefonszámon, a Hét Krajcár címen,
levélben és személyesen:

Benke László, Magyar Írószövetség 1062 Bp., Bajza u. 18.
félemeleti könyvtárban

4226/06

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Hatvan éves koromig sokféle hatás ért. Ragaszkodom az élményeimhez, mert bennünk fejeződnek ki és őrződnek meg a tanulságok és tanúságok. Belőlük nő ki a jövő lehetősége is.

KONCZEK JÓZSEF

9 789639 596108